

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS

Rūta Gudanavičiūtė

**VAIKŲ DIENOS CENTRŲ DARBUOTOJŲ IKT KOMPETENCIJOS
TOBULINIMO GALIMYBĖS**

Baigiamasis magistro projektas

Vadovas
Doc. dr. Laima Abromaitienė

KAUNAS, 2016 m.

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS

VAIKŲ DIENOS CENTRŲ DARBUOTOJŲ IKT KOMPETENCIJOS
TOBULINIMO GALIMYBĖS

Baigiamasis magistro projektas
Edukacinės technologijos (621X20003)

Vadovas

Doc. dr. Laima Abromaitienė

Recenzentas

Lekt. Mantas Masaitis

Projektą atliko

Rūta Gudanavičiūtė

KAUNAS, 2016 m.

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS

Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų

(Fakultetas)

(Studento vardas, pavardė)

Edukacinės technologijos (621X20003)

(Studijų programos pavadinimas, kodas)

„Vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybės“

AKADEMINIO SĄŽININGUMO DEKLARACIJA

20 16 m. gegužės 23 d.
Kaunas

Patvirtinu, kad mano, **Rūtos Gudanavičiūtės**, baigiamasis projektas tema „Vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybės“ yra parašytas visiškai savarankiškai ir visi pateikti duomenys ar tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti sąžiningai. Šiame darbe nei viena dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar internetinių šaltinių, visos kitų šaltinių tiesioginės ir netiesioginės citatos nurodytos literatūros nuorodose. Įstatymų nenumatytų piniginių sumų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

Aš suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo faktui, man bus taikomos nuobaudos, remiantis Kauno technologijos universitete galiojančia tvarka.

(vardą ir pavardę įrašyti ranka)

(parašas)

Gudanavičiūtė, Rūta. Vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybės. *Magistro* baigiamasis projektas / vadovas *doc. dr. Laima Abromaitienė*; Kauno technologijos universitetas, Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakultetas. Mokslo kryptis ir sritis: Socialiniai mokslai (S 000), Edukologija (07S).

Reikšminiai žodžiai: Vaikų dienos centras, kompetencijos, informacinės komunikacinės technologijos (IKT). Kaunas, 2016 m. 86 p.

SANTRAUKA

Iš mokslinių tyrimų ir patirties žinoma, kad sėkmingi socialinio darbuotojo veiklos su socialinės rizikos šeimomis rezultatai ir teikiamų paslaugų kokybė daugiausia priklauso nuo socialinių darbuotojų kompetencijos, pasirengimo dirbti šį darbą, motyvacijos mokytis, tobulėti, kelti savo kvalifikaciją, taip pat ir nuo asmeninių kiekvieno darbuotojo savybių bei vertybinių nuostatų. Tobulėjant pasauliui, didėjant technologijų svarbai kiekvienoje veikloje vaikų dienos centrų darbuotojams, privalu koreguoti ir tobulinti kompetencijoms keliamus reikalavimus. IKT naudojamos kasdieniuose darbuose vaikų dienos centruose, todėl ir IKT kompetencija privalo būti tobulinama nuolatos. Pagrindiniai trys vaikų dienos centrų uždaviniai yra edukaciniai, socialiniai ir psichologiniai, šių uždavinių veikloms vykdyti jau yra naudojamos darbuotojų IKT kompetencijos, nuolat tobulinant žinias bei gebėjimus IKT netik papildys bei pagerins kokybę atliekamų veiklų, bet ir palengvins darbą. Šiame kontekste iškyla pagrindiniai probleminiai klausimai, *kokios vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos yra svarbios? Kokios vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybės?*

Darbo tikslas – atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes.

Darbo objektas – vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimas.

Darbo uždaviniai:

1. Teoriškai pagrįsti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo svarbą.
2. Pagrįsti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybės tyrimo metodologiją.
3. Nustatyti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes.

Duomenų rinkimo metodai: mokslinės literatūros analizė, dokumentų analizė, struktūruotas interviu.

Tyrimo rezultatų apdorojimo metodas – turinio (content) analizė.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad vaikų dienos centrų darbuotojai nuolat tobulina turimas kompetencijas. IKT kompetencija yra neatsiejama nuo kiekvienos dienos veiklų, tačiau juntamas trūkumas galimybės tobulinti šią kompetenciją bei iškilus klausimams konsultuotis su specialistais.

Tyrimo metu atsiskleidė dvi problemos, tai IKT kompetencijos trūkumas darbuotojams bei IKT priemonių trūkumas vaikų dienos centruose. Darbuotojai negali vykdyti norimų užsiėmimų, nes neturi tam reikiamų priemonių arba nepakanka kompetencijos maksimaliai išnaudoti turimas technologijas. Darbuotojų kompetencijų tobulinimo motyvacija yra gana didelė, visa tai veda į gerai atliekamą darbą bei asmeninį tobulėjimą. Juntamas trūkumas motyvacijos iš šalies. Vaikų dienos centrų darbuotojai noriai tobulintų IKT kompetenciją, kurios įgūdžiai ir žinios palengvintų bei papildytų kasdienes veiklas darbe. Juntamas trūkumas šios temos mokymų pritaikomų praktiškai dirbant šį specifinį darbą.

Gudanavičiūtė, Rūta. *Possibilities to Improve the ICT Competence for Child Day-care Centres' Workers*. Final Project / supervisor Assoc. Dr. Laima Abromaitienė. The Faculty of Social Sciences, Arts and Humanities, Kaunas University of Technology.

Research area and field: Social Sciences (S 000), Educational sciences (07S).

Key words: Child Day-care Centres, Competence, Information and Communication Technologies (ICT). Kaunas, 2016. 86p.

SUMMARY

According to different studies, it is known that social worker's successful work results and quality from working with social risk families mostly relies on social worker's competence, preparation for this kind of work, motivation to learn, improve and raise their qualification, as well as from every worker's personal qualities and value regulations. As the world advances and the importance of technology increases in all activities, child care center's staff must adjust and improve the competence requirements that are being raised to them. ICT competence must be improved constantly because ICT are being used in casual activities in child care centers every day. ICT competence is already being used to accomplish educational, social and psychological tasks of every child care center. Constantly improving knowledge and abilities about ICT, will not only supplement and improve the quality of executable activities but it will ease all the work in general. In this context we can put forward these problematical questions: *Which child care center's employee's ICT competences are the most important? What are the opportunities to improve child care center's staff's competence in ICT?*

The aim of work – to disclose child care center's staff's ICT competence improvement opportunities.

Object - child care center's staff's ICT competence improvement.

Tasks:

1. Theoretically substantiate the importance of child care center's staff's ICT improvement.
2. Substantiate child care center's staff's ICT improvement opportunity's research methodology.
3. Identify ICT improvement opportunities of child care center's staff.

Data collection method: analysis of scientific literature, analysis of documents, structured interview.

Processing method of research results: content analysis.

Research results show that child care center's employees are constantly improving their competences. Although ICT competence is inseparable from every day's activities, there is a lack of opportunities to improve this competence and an absence of possibility to consult with specialists when

there are any questions about it. The study revealed two problems, which are the lack of ICT competence for staff and ICT equipment shortage in child care centers. Employees cannot perform their desired activities because they do not have necessary equipment or their competence is not high enough to maximize the use of available technologies. Since employee's motivation to improve their competence is quite high, all this leads to a job well done and personal improvement. Lack of motivation can be felt from external sources. Child care center's staff would willingly improve their ICT competence, which would bring them knowledge that would facilitate and supplement their everyday's work. There is a lack of training courses involving ICT that could be implemented practically in this specific specialization.

SANTRUMPOS

m. - metai

el. – elektroninis

et al. – ir kiti autoriai

IKT – informacinės ir komunikacinės technologijos

kt. – kiti

pan. – panašiai

pav. – paveikslas

žr. – žiūrėti

LENTELĖS

1 lentelė Dienos centrų uždaviniai vaiko teisių apsaugos tarnybos vaikų dienos centrų kriterijuose, 2003.	16
2 lentelė Redukuotos ir holistinės kompetencijos skirtumai (Trotter, Ellison, 1997).	21
3 lentelė Vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybės: tyrimo charakteristikos, kriterijai, indikatoriai.....	41
4 lentelė Vaikų dienos centrų darbuotojų kompetencijų tobulinimas	43
5 lentelė Vaikų dienos centrų darbuotojų kompetencijų tobulinimas dalyvaujant mokymuose	44
6 lentelė Vaikų dienos centrų darbuotojų vykdomos veiklos taikant IKT kompetenciją.....	45
7 lentelė Vaikų dienos centrų darbuotojų konsultacijos IKT klausimais	47
8 lentelė Vaikų dienos centrų naudojamos IKT priemonės.....	47
9 lentelė Problemos naudojant IKT	48
10 lentelė Veiklų patobulinimas taikant IKT	49
11 lentelė Tobulintini IKT kompetencijos įgūdžiai/gebėjimai.....	50
12 lentelė Galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas.....	51
13 lentelė Darbuotojų motyvacija	52

PAVEIKSLAI

1 pav. Socialinio pedagogo veiklos kompetencijų raiškos modelis (Terechovienė, 2010).....	23
2 pav. Mokytojo kvalifikacijos struktūra (Laužackas, Gedvilienė, Tūtlis, Juozaitienė, 2008).	24
3 pav. Kvalifikacijos tobulinimą lemiantys veiksniai, planuojant profesinę karjerą (Laužackas, Gedvilienė, Tūtlis, Juozaitienė, 2008).....	25
4 pav. UNESCO IKT kompetencijos standartas mokytojams (UNESCO, 2008).....	32
6 pav. Vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo prielaidos.....	37

TURINYS

ĮVADAS	12
I. VAIKŲ DIENOS CENTRŲ DARBUOTOJŲ IKT KOMPETENCIJOS TOBULINIMO SVARBA: TEORINIS PAGRINDIMAS	14
1.1. Vaikų dienos centras: misija ir veiklos specifika	14
1.2. Vaikų dienos centrų darbuotojų kompetencijos ir jų tobulinimo svarba	20
1.3. Vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo prielaidos	27
II. VAIKŲ DIENOS CENTRŲ DARBUOTOJŲ PROFESINIO TOBULĖJIMO GALIMYBIŲ TAIKANT IKT TYRIMO METODOLOGIJĄ	38
2.1. Tyrimo metodika	39
2.2. Tyrimo kriterijų ir indikatorių pagrindimas	41
III. VAIKŲ DIENOS CENTRŲ DARBUOTOJŲ IKT KOMPETENCIJOS TOBULINIMO GALIMYBĖS TYRIMAS	43
3.1. Kokybinės turinio (content) analizės rezultatai	43
3.2. Tyrimo rezultatų apibendrinimas	54
TYRIMO REZULTATŲ APTARIMAS (DISKUSIJA)	55
IŠVADOS	56
REKOMENDACIJOS	58
LITERATŪRA	59

ĮVADAS

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis 2014 metais socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius 1000-iui vaikų 11.85. Siekiant gerinti vaikų gyvenimo kokybę yra kuriami vaikų dienos centrai. Čia kuriama saugi aplinka vaikui, teikiamos socioedukacinės paslaugos, psichologinė pagalba, dienos globa, maitinimas, organizuojamas vaikų laisvalaikis bei užimtumas. Vaikų dienos centrus dažniausiai lanko vaikai kilią iš socialinės rizikos šeimų, o tai yra šeimos, kurių veikimas kaip visiems įprastos bei priimtinos šeimos yra sutrikdytas dėl tam tikrų veiksnių, todėl šeima negali tinkamai atlikti savo pareigų bei pasirūpinti atsakomybėmis. Socialinio darbuotojo veiklos su socialinės rizikos šeimomis rezultatai ir teikiamų paslaugų kokybė daugiausia priklauso nuo socialinių darbuotojų kompetencijos, pasirengimo dirbti šį darbą, motyvacijos mokytis, tobulėti, kelti savo kvalifikaciją, taip pat ir nuo asmeninių kiekvieno darbuotojo savybių bei vertybinių nuostatų.

Darbuotojo profesionalumas labai priklauso nuo taikomų mokymo metodų įvairovės ir metodų taikymo meistriškumo, kūrybiškumo. Žinių visuomenėje bet kurios profesinės veiklos sėkmė priklauso nuo gebėjimo taikyti ir kurti žinias. Vaikų dienos centro darbuotojui ypač svarbus yra geras profesinis pasirengimas. Mokslininkai J. Delores (1996), L. Soll ir D. Finkas (1998), M. Fullanas (1998), R. Laužackas (2005), K. Pukelis (1998), R. Stankevičienė, O. Monkevičienė (2007), E. Martišauskienė (2013), M. Barkauskaitė (2014) ir kt. pagrįstai teigia, kad Europos ir Lietuvos švietimo kaitos dimensijos kontekstas sukuria iš esmės naują pedagogo veiklos erdvę, kurioje jis turi imtis netradicinių, neįprastų vaidmenų.

Informacinės ir komunikacinės technologijos (IKT) neatsiejama šiuolaikinio gyvenimo dalis. IKT tapo reikšmingos šiandieninėje visuomenėje dėl spartaus technologijų plitimo visose žmonių veiklos srityse. Tinkamai naudojamos, jos gerina mokymo ir mokymosi kokybę vaikų dienos centre. IKT kompetencija pedagoginėje veikloje tampa svarbi ir reikalinga kompetencija ugdymo procese. Jos svarbą išvelgė daug autorių ir tyrėjų (McCormick, Scrimshaw (2001), Jucevičienė ir Brazdeikis (2003), Jucevičienė, Bankauskienė, Urbonaitė - Šlyžiuvienė, (2005), Stuglienė (2005), Simonaitienė ir Greenrod (2009), Ala-Mutka (2010), Navickaitė (2010), Bijeikienė (2012), Gudonienė, Rutkauskienė, Lauraitis (2013), Žadeikaitė, Gulbinas (2014) ir kt.).

Šiame kontekste iškyla pagrindiniai probleminiai klausimai, *kokios vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos yra svarbios? Kokios vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybės?*

Darbo tikslas – atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes.

Darbo objektas – vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimas.

Darbo uždaviniai:

1. Teoriškai pagrįsti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo svarbą.
2. Pagrįsti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybės tyrimo metodologiją.
3. Nustatyti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes.

Tyrimas grindžiamas metodologinėmis nuostatomis:

Vaikų dienos centras – tai socialinė įstaiga, kurios paskirtis yra teikti dienos globos, užimtumo, laisvalaikio organizavimo bei kitas paslaugas vaikams, tuo pačiu gerinant ir probleminių ir mažas pajamas gaunančių šeimų gyvenimo kokybę, siekiant normalizuoti jų funkcijas. Tai įstaigos, kuriose teikiamos socialinės ir ugdymo paslaugos socialinės rizikos šeimoms ir vaikams, neįgaliesiems (Žalimienė (2003); Sipovič (2007)).

Profesinis tobulėjimas – mokytojo žinių, įgūdžių, gebėjimų, vertybinių nuostatų, mokėjimo mokytis ir kitų sėkmingai mokytojo veiklai ugdymo procese reikalingų savybių – ugdymas. Mokymasis yra svarbi kiekvieno profesionalo veiklos dalis, tad jis nuolat privalo dalyvauti profesionalizacijos veikloje (P. Jarvis (1995); Šorienė (2010); Jatkauskienė ir Jatkauskas (2010); Trakšėlys, Martišauskienė (2013)).

IKT kompetencija - asmens žinios, įgūdžiai, gebėjimai, požiūriai, vertybės, sąlygojančios sėkmingą IKT naudojimą, taikymą ar integravimą profesinėje, mokymosi ar kitoje veikloje (Kirschner et al. (2002); Austin et al. (2003); Brazdeikis (2006); Pečiuliauskienė & Barkauskaitė (2007); Jucevičienė (2007), Zwaneveld & Bastiaens (2008); Levett-Jones et al. (2009)).

Darbo metodai: mokslinės literatūros analizė, dokumentų analizė, struktūruotas interviu.

Duomenų analizė: kokybinė turinio (content) analizė.

Tyrimo imtis. 20 Kauno vaikų dienos centrų darbuotojų.

Darbo struktūra. Magistro darbą sudaro įvadas, mokslinės literatūros ir dokumentų analizė, tyrimo metodologijos pagrindimas, tyrimo rezultatų pristatymas ir analizė, išvados, rekomendacijos, literatūros sąrašas, priedai.

I. VAIKŲ DIENOS CENTRŲ DARBUOTOJŲ IKT KOMPETENCIJOS TOBULINIMO SVARBA: TEORINIS PAGRINDIMAS

Siekiant gerinti vaikų gyvenimo kokybę yra kuriami vaikų dienos centrai. Čia kuriama saugi aplinka vaikui, teikiamos socioedukacinės paslaugos, psichologinė pagalba, dienos globa, maitinimas, organizuojamas vaikų laisvalaikis bei užimtumas. Mokytojo profesionalumas labai priklauso nuo taikomų mokymo metodų įvairovės ir metodų taikymo meistriškumo, kūrybiškumo. Informacinės ir komunikacinės technologijos (IKT) neatsiejama šiuolaikinio gyvenimo dalis, tinkamai naudojamos, jos gerina mokymo ir mokymosi kokybę vaikų dienos centre.

1.1. Vaikų dienos centras: misija ir veiklos specifika

Bendruomenės bendradarbiaudamos su savivaldybėmis įkuria vaikų dienos centrus. Juose vaikai maitinami, ruošia pamokas, turiningai leidžia laisvalaikį. Dienos centrai teikia dieninę vaikų priežiūrą ir papildomą paslaugų spektrą sukurtą taip, kad būtų patenkinti esminiai vaiko asmenybės poreikiai, kurių nesugeba suteikti vaiko šeima ir sykiu, kad šeima būtų paremta, pagerinant tėvystės ir motinystės įgūdžius jų pačių namuose ir dienos centre. Prevencinės programos dienos centruose vykdomos, siekiant rizikos grupės vaikų integracijos į mokyklą, aplinką, visuomenę, apsaugant vaikus nuo išnaudojimo ir prievartos bei išvengiant vaiko ėmimo į globą. Vykdam socialinį darbą su tėvais, bendradarbiaujant su jais užkertamas kelias krizėms šeimose. Vaikų dienos centrų asociacijos teigimu, dienos centrai pasiteisino ir ekonominiu požiūriu: vaikų išlaikymas dienos centre daug pigesnis negu valstybinėse globos institucijose. Dienos centruose yra išvystytas savanoriškas darbas,- šalia profesionalių socialinių darbuotojų dirba ir savanoriai aukštųjų mokyklų studentai, pedagogai, menininkai.

Vaikų dienos centrų **atsiradimui** darė įtaką Nevyriausybinų organizacijų formavimasis Lietuvoje. Paslaugas, teikiamas vaikams įvairiose dienos institucijose, galima įvardinti kaip: vaikų papildomą ugdymą, užimtumą, formalų ir neformalų ugdymą, dienos globą. Papildomo ugdymo bei vaikų užimtumo tendencijos Lietuvoje yra gilios, tačiau tam tikrais laiko tarpais - okupacijos ir nepriklausomybės metais dėmesys papildomam ugdymui sumažėdavo arba tapdavo per ne lyg ideologiniu. Lietuvoje institucinių paslaugų lygmenyje socialinės rizikos šeimų vaikams pagalbą teikiančių institucijų tinklo branduolį sudaro savivaldybės ir jose veikiančios vaikų teisių apsaugos tarnybos, socialinės paramos skyriai, šeimos paramos bei krizių centrai, pedagoginės-psichologinės tarnybos, globos namai, švietimo įstaigos, nevyriausybinių visuomeninių organizacijų, seniūnijų. Viena iš tokių institucinės pagalbos formų

socialinės rizikos šeimų vaikams yra ir vaikų dienos centrai, kurie šalyje funkcionuoja kaip priemonių sistemos, skirtos vaiko teisių ir teisėtų interesų bei visuomenės saugumo poreikius atitinkančios ir vaiko socializacijos, ugdymo bei socialinės, pedagoginės, psichologinės, specialiosios, informacinės ar kitos pagalbos teikimo sistemos, sudėtinė dalis. Pirmasis vaikų dienos centras įsteigtas 1994 m. (Sipovič, 2007).

Siekiant padėti spręsti vaikų socialines problemas, sukurti jiems saugią aplinką, teikti socioedukacines paslaugas vaikams kuriami vaikų dienos centrai. Nacionalinėje vaikų dienos centrų 2005-2007m. programoje vaikų dienos centras apibūdinamas kaip viešasis juridinis asmuo, teikiantis socialines ir ugdymo paslaugas socialinės rizikos šeimoms ir vaikams.

Pasak Žalimienės (2003) vaikų dienos centras – tai socialinė įstaiga, kurios paskirtis yra teikti dienos globos, užimtumo, laisvalaikio organizavimo bei kitas paslaugas vaikams, tuo pačiu gerinant ir probleminių ir mažas pajamas gaunančių šeimų gyvenimo kokybę, siekiant normalizuoti jų funkcijas. Tai įstaigos, kuriose teikiamos socialinės ir ugdymo paslaugos socialinės rizikos šeimoms ir vaikams, neįgaliesiems. Vaikų dienos centrai, dirbdami su socialinės rizikos šeima, teikia socialines ir ugdymo paslaugas priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams, dirba socialinį darbą su centrą lankančio vaiko šeima, kuri nesugeba tinkamai atlikti savo funkcijų, skatina bendradarbiavimą su kitomis institucijomis, turinčiomis ryšį su probleminėmis šeimomis ir jose augančiais vaikais. Dienos centrus vaikai lanko dažniausiai pagal savo gyvenamąją vietą. Ten jie patenka nukreipiami mokyklų, seniūnijų socialinių darbuotojų, vaikų teisės apsaugos specialistų, savivaldybės administracijos kultūros ir ugdymo departamento direktoriaus įsakymu, policijos, pataisos inspekcijos pareigūnų, kartais vaikus atveda patys tėvai. Į dienos centrus patenka vaikai, kurie patiria sunkumų šeimoje (yra iš socialiai remtinų ir socialinės rizikos šeimų), turi mokymosi ar mokyklos lankymo sunkumų, turi elgesio ir emocinių problemų.

Budvytienė (2003) išskyrė **vaikų dienos centro tikslus**:

- mažinti neigiamą šeimos įtaką vaikui;
- skatinti gebėjimus;
- ugdyti saviraišką;
- sudaryti sąlygas vaikui jaustis saugiam;
- plėtoti intelektualų pažintinį ir kūrybinį akiratį;
- padėti pasijusti pilnaverčiu visuomenės nariu;
- skatinti mokymosi motyvaciją;
- ugdyti asmeninės higienos įgūdžius;
- maitinti vaikus;

- bendrauti su vaikų tėvais bei įvairiomis institucijomis (Budvytienė, 2003).

Vaikų dienos centro veiklos teisinio reglamentavimo kontekste skiriami šie pagrindiniai **veiklos tikslai** (Masiliauskienė ir Griškutė, 2010):

- organizuojant socialinės rizikos šeimose augančių vaikų ugdymą, neformalųjį švietimą ir užimtumą, socialinį darbą su socialinių problemų turinčiais tėvais spręsti socialinės rizikos šeimose augančių vaikų socialinius rūpesčius ir problemas;

- užtikrinti sąlygas vaiko socializacijai, vykdyti vaikų išitraukimo į nusikalstamą veiklą prevenciją, koordinuoti socialinių paslaugų socialinės rizikos šeimoms teikimą. Minėtiems tikslams įgyvendinti išskiriami šie esminiai vaikų dienos centro uždaviniai:

- siekiant ugdyti atitinkamus socialinius įgūdžius (bendravimo, bendradarbiavimo, savarankiškos veiklos ir pan.), kurie yra reikalingi integruojantis į visuomenę socialinės rizikos šeimoms ir vaikams teikti įvairias socialines paslaugas (švietimo, materialinio pobūdžio, psichologines ir kt.);

- aktyviai dirbti su socialinės rizikos šeima, siekiant užtikrinti pakankamai geras sąlygas vaikui augti savo šeimoje;

- organizuoti vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose, laisvalaikį, su tikslu vykdyti prevencinę veiklą šių socialinės rizikos veiksnių – narkotinių ar psichotropinių medžiagų, alkoholio vartojimas, nusikalstama veikla ir kt.;

- išugdyti socialinės rizikos šeimose augančius vaikus žmonėmis, pasižyminčiais savarankiškumu ir tvirtu charakteriu, turinčiais tvirtas moralines normas ir vertybines nuostatas;

- prisidėti prie bet kokių socialinių problemų šalinimo bei prevencinės veiklos vykdymo, bei socialinio saugumo užtikrinimo visuomenėje (Masiliauskienė ir Griškutė, 2010).

1 lentelė Dienos centrų uždaviniai vaiko teisių apsaugos tarnybos vaikų dienos centrų kriterijuose, 2003.

Uždaviniai	Veikla
EDUKACINIAI UŽDAVINIAI	Išsilavinimo siekis
	Individualus vaiko ugdymas
	Švietėjiška veikla
SOCIALINIAI UŽDAVINIAI	Motyvacijos didinimas mokytis
	Higienos ugdymas
	Turiningas laisvalaikio kūrimas
	Bendravimo ugdymas

1 lentelės tęsinys kitame puslapyje

1 lentelės tęsinys

	Tėvų konsultavimas
	Vaiko apsauga nuo smurto
	Vaiko integracijos siekis
	Vaiko identiteto vertinimas
	Bendradarbiavimas su specialistais
PSICHOLOGINIAI UŽDAVINIAI	Teigiamos psichologinės aplinkos kūrimas
	Psichinės sveikatos užtikrinimas

Pateiktoje lentelėje yra dienos centrų uždaviniai vaiko teisių apsaugos tarnybos vaikų dienos centrų kriterijuose (2003). Vaikų dienos centrų veiklos skirstomos į tris pagrindinius uždavinius, tai yra, edukacinis, socialinis ir psichologinis. Atsižvelgiant į iškeltus uždavinius pateiktos numatomos veiklos, tokios kaip išsilavinimo siekis, individualus vaiko ugdymas, švietėjiška veikla, motyvacijos didinimas mokytis, higienos ugdymas, turiningas laisvalaikio kūrimas, bendravimo ugdymas, tėvų konsultavimas, vaiko apsauga nuo smurto, integracijos siekis, identiteto vertinimas, bendradarbiavimas su specialistais, teigiamos psichologinės aplinkos kūrimas, psichinės sveikatos užtikrinimas.

Lietuvos Respublikos įstatyminėje bazėje taip pat funkcionuoja tam tikri dokumentai apibūdinantys dienos centrus bei jų veiklą. Vaikų dienos centro veikla teisiniu atžvilgiu yra reglamentuojama tokiais teisės aktais kaip: Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas (Žin., 2003-06-28 Nr. 63-2853), Lietuvos Respublikos Nacionalinė vaikų dienos centrų 2005–2007 m. programa (Žin., 2004-12-01 Nr. 1525), Lietuvos Respublikos Socialinių paslaugų įstatymas (Žin., 2006-02-11 Nr. 17-589), Lietuvos Respublikos Darbo su socialinės rizikos šeimomis metodinės rekomendacijos (Žin., 2004-01-17 Nr. 9-254), taip pat Lietuvos Respublikos Socialinių paslaugų katalogas (Žin., 2006-04-10 Nr. 43-1570).

Taip pat įtraukiami tokie teisės aktai tokie kaip Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija (Žin., 1995-07-21, Nr. 60-1501); Lietuvos Respublikos Konstitucija (Žin., 1992-11-30, Nr. 33-1014); Lietuvos Respublikos Civilinis kodeksas (Žin., 2000-09-06, Nr. 74-2262); Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymas (Žin., 2004-01-13, Nr. 7-128); Lietuvos Respublikos Viešųjų įstaigų įstatymas (Žin., 2004-02-14, Nr. 25-752); Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas (Žin., 1996-04-12 Nr. 33-807); Lietuvos Respublikos Specialiojo ugdymo įstatymas (Žin., 1999-09-01, Nr. 115-3228); Lietuvos Respublikos Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija (Žin., 2006-01-12, Nr. 115-3228); Kiti Lietuvos Respublikos įstatymai, Vyriausybės ir ministerijų nutarimai ir Vaikų dienos centro nuostatai.

Vaikų dienos centrų gyvavimo laikotarpis Lietuvoje yra nedidelis. Todėl įstatymų bazė siaura ir netobula, tiksliai neapibrėžianti Vaikų dienos centrų veiklos. Diskutuojant apie teisės aktus, reglamentuojančius dienos centrų veiklą, galima pastebėti, kad nėra sukurtas išsamus, konkretus dokumentas. Institucijos vadovaujasi visa eile kitų įstatymų, kurie įvelia painiavą organizacinėje veikloje.

Remiantis 2009 metų Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus metų veiklos ataskaita (2010) galima teigti, jog vaikams yra būtinos paslaugos, tačiau dažnai kyla pakankamai daug problemų ir trukdžių, kurie trukdo dienos centrams veikti pagal iškilusius poreikius. Toje pačioje ataskaitoje pažymima, kad darytais tyrimais buvo išsiaiškinta, jog didžiausios **dienos centrų problemos** yra:

- Dienos centrai yra išlaikomi iš rašomų projektų, kuriuos tvirtina tam tikros vyriausybės priimtos programos, tačiau pažymima, kad tokia veikla (projektai) dažnai apriboja vystyti ir plėsti reikalingas paslaugas;
- Dažniausiai skiriamos lėšos dienos centrus pasiekia tik antrąjį ketvirtį, būtent todėl labai daug dienos centrų negali dirbti pirmąjį ketvirtį, dėl lėšų stygiaus savo veiklą turi sustabdyti. Žinoma, kad nuo to nukenčia vaikai, nes negauna kompleksinių paslaugų, laiką ima leisti gatvėje;
- Dažniausiai paslaugas dienos centruose gauna vaikai nuo 7 iki 15 metų amžiaus. Ikimokyklinukai ir vyresnieji paaugliai gauna daug mažiau paslaugų;
- Daugiausia dienos centrų yra įsikūrę miestuose, socialinės rizikos šeimoms ir juose augantys vaikai gyvenantys kaimuose, vienkiemiuose ar atokesniuose vietovėse gauna tik ribotas paslaugas;
- Kadangi dienos centrai neturi didelio finansavimo arba jis nėra stabilus, kyla problemos su žmogiškaisiais ištekliais, dažniausiai dienos centrai turi labai ribotą skaičių darbuotojų, dar didesnis iššūkis tampa psichologine, teisine pagalba;
- Vaikų dienos centrams susiduriant su finansinių ir žmogiškųjų išteklių trūkumu, juose ypatingai trūksta individualių psichologinių konsultacijų, didesnio finansavimo kokybiškam ir pilnaverčiam vaikų maitinimui užtikrinti. Be to, vaikų dienos centrai visiškai neteikia teisinių konsultacijų ir teisinės pagalbos;
- Yra pakankamai ribotas bendradarbiavimas tarp dienos centrų ir kitų institucijų;
- Remiantis minimalios priežiūros priemone vaikas turėtų gauti pagalbą ten, kur jis gyvena, tačiau kartais kyla sunkumų, nes ne visose savivaldybėse yra dienos centrai, arba nėra grupių į kurias galėtų eiti tam tikro amžiaus vaikas.

2014 m. įgyvendinant Vaiko gerovės 2013–2018 m. programos priemones, numatoma plėsti vaikų dienos centrus savivaldybėse, teikiant nestacionarias dienos socialinės priežiūros paslaugas vaikams ir šeimoms. Šiam tikslui yra numatomas didesnis finansavimas (Nacionalinė reformų darbotvarkė, 2014). Socialinės apsaugos ir darbo ministerija įgyvendindama Vaiko gerovės 2013–2018 metų programą ir jos įgyvendinimo priemonių plano 1.2. priemonę „Plėsti vaikų dienos centrus savivaldybėse, teikiant nestacionarias dienos socialinės priežiūros paslaugas vaikams ir šeimoms“, kiekvienais metais skelbia Vaikų dienos centrų projektų rėmimo konkursą. Konkursas rengiamas dėl to, kad būtų atrinkti prioritetai labiausiai atitinkantys projektus, kuriuos įgyvendinant būtų siekiama teikti dienos socialinės priežiūros paslaugas. Valstybės biudžeto lėšomis buvo finansuoti 203 vaikų dienos centrų projektai, kuriuose dienos socialinės priežiūros paslaugos suteiktos 6274 vaikams. 2014 metais sutartys pratęstos su 171 organizacija ir papildomo konkurso būdu finansuota 50 projektų. 2015 metais sutartys pratęstos su 166 organizacijomis, o papildomo konkurso būdu finansuotos 49 organizacijos.

Metodinės ir pedagoginės literatūros apie vaikų dienos centrų veiklas yra išleista labai mažai. Remiantis M. Weil (2005) populiarinio ugdymo spiralės modeliu, darbo procesas yra suskirstomas į penkis žingsnius: socioedukacinio darbuotojo pokalbis su bendruomenės nariais apie jų turimą patirtį; suteiktų žinių, apie narių patirtį analizė; pasiūlymų, kuriose srityse žmogus gali tobulintis, pateikimas; įgytų naujų gebėjimų, žinių pateikimas; refleksija apie įgytą naudą ir tolimesnis proceso kartojimas (keliant sau naujus uždavinius). Pasak (Ainsworth, 1991, Fulcher, 2001) yra išskiriami pagrindiniai gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos turi būti įvaldęs darbuotojas, dirbantis su socialine rizikos šeima, norėdamas jai padėti: gebėjimas organizuoti pagalbos teikimo procesą; gebėjimas dirbti komandoje, koordinuoti jos veiklą; gebėjimas organizuoti kasdienę veiklą su šeima; gebėjimai dirbti su grupe; gebėjimas duoti patarimus, kurie yra korektiški ir tinkami situacijai; gebėjimas planuoti veiklą.

Vaikų dienos centras tai rami vieta, kur yra švaru, tvarkinga. Vaikai pavalgo, juos konsultuoja patyrę specialistai, organizuojamas vaikų laisvalaikis, pramogos. Vaikų dienos centrų veiklos skirstomos į tris pagrindinius uždavinius, tai edukacinė, socialinė ir psichologinė veikla. Remiantis šiais uždaviniais atsispindi pagrindinės veiklos, kurios yra edukacinės, tokios kaip švietėjiška veikla, išsilavinimo siekimas, individualus ugdymas. Taip pat, iškeltą socialinį uždavinį sprendžiančios veiklos, tokios kaip motyvacijos kėlimas, laisvalaikio organizavimas, higiena, bendravimo ugdymas, konsultavimas, vaiko apsauga ir pan. Taipogi į iškeltą psichologinį uždavinį veikiančios veiklos, tokios kaip psichinės sveikatos užtikrinimas bei teigiamos psichologinės aplinkos kūrimas. Būtent tokie reikalavimai yra keliami vaikų dienos centrams atsižvelgiant į vaikų poreikius, atsižvelgiant į edukacinius, socialinius bei psichologinius aspektus. Siekiant užtikrinti normalų vaikų ugdymą vaikų dienos centruose. Darbuotojai

stengiasi sukurti kuo geresnę aplinką, kad vaikai galėtų atsiriboti nuo kasdienių sunkumų. Tuo pačiu ir pamoko kaip gyventi su esamais sunkumais. Dienos centras labai reikalinga vieta vaikams, ypač turintiems problemų ar esantiems iš rizikos šeimų. Organizuojamos veiklos padeda vaikams. Vaikų dienos centrų misija bei veiklos specifika tikslingai nukreipta į pagalbą vaikui. Siekiant kokybiškų paslaugų suteikimo, svarbu, kad vaikų dienos centro darbuotojai būtų kompetentingi bei nuolat tobulintų turimas kompetencijas.

1.2. Vaikų dienos centrų darbuotojų kompetencijos ir jų tobulinimo svarba

Besikeičiančioje visuomenėje plintant socialinėms problemoms, itin svarbi socialinės rizikos prevencija: būtina ugdyti vaikų gebėjimą atsispirti negatyviems aplinkos reiškiniams, formuoti brandžias vertybines nuostatas, skatinti saviraišką. Į pagalbą šeimai ateina socialinis darbuotojas – profesionalas, dažnai atliepantis ir atjaučiantis gerokai labiau, svarbiau ir stipriau, nei to reikalauja rašytinė procedūra, darbo aprašas ar pareiginės funkcijos. Jo pusėje – įstatymas, prieš akis – dažnai alkani, išsigandę, negebantys susidoroti su kasdienybe ir buityje neveiklūs vaikai, paaugliai, jaunuoliai, šeima. Neretai patys jaunuoliai, dar būdami vaikais (iki aštuoniolikos metų amžiaus), tampa tėvais, neturinčiais išteklių užtikrinti saugios ir palankios aplinkos atėjusiam į pasaulį savo vaikui (Erikson, 2014).

Vaikų dienos centruose kaip ir kitose ugdymo įstaigose edukacinė veikla tampa vis sudėtingesnė, ryškėja savitumas – užtikrinti sąlygas „kiekvienam individui kurti save, tobulėti kaip žmogui, pasirengti kūrybiškai ir kokybiškai ateities veiklai“ (Tijunėlienė, 2005). Edukacinė veikla vykdoma tam tikroje erdvėje, tam tikrame laike ir tam tikrų individų. Tai reiškia, kad ji yra ne tik sudėtinga, dinamiška, bet ir savita: reikia iš anksto apmąstyti, kaip ją organizuoti, gebėti ją vykdyti, turėti patirties ją koreguoti, tobulinti. Taigi edukacinę veiklą galima būtų prilyginti kūrybinei veiklai, kai mokytojui ir dėstytojui ypač svarbios žinios, kompetentingumas ir gebėjimas kūrybiškai jas taikyti savo veikloje (Adomaitienė, Zubrickienė, Teresevičienė, 2009).

Pedagogo veikla yra tikslinga, kryptinga ir įvairialypė. Tačiau šiandienos pasaulyje keičiantis situacijoms, technologijoms, ji nuolat kinta. Nuolatiniai mokslo ir technikos pokyčiai, socialinės transformacijos kelia naujus reikalavimus mokyklai, vaikų dienos centrui ir pedagogo karjerai (Dačiulytė, 2013). Pedagogui ypač svarbus yra geras profesinis pasirengimas. Mokslininkai L. Soll ir D. Finkas (1998), M. Fullanas (1998), R. Laužackas (2005), K. Pukelis (1998), R. Stankevičienė, O. Monkevičienė (2007), E. Martišauskienė (2013), M. Barkauskaitė (2014) ir kt. pagrįstai teigia, kad Europos ir Lietuvos švietimo kaitos dimensijos kontekstas sukuria iš esmės naują pedagogo veiklos

erdvę, kurioje jis turi imtis netradicinių, neįprastų vaidmenų: pokyčių tarpininko, novatoriaus, konsultanto, tyrėjo, katalizatoriaus, procesų vadovo, lyderio ir kt.

Pasak Erikson (2014) sėkmingi socialinio darbuotojo veiklos su socialinės rizikos šeimomis rezultatai ir teikiamų paslaugų kokybė daugiausia priklauso nuo socialinių darbuotojų kompetencijos, pasirengimo dirbti šį darbą, motyvacijos mokytis, tobulėti, kelti savo kvalifikaciją, taip pat ir nuo asmeninių kiekvieno darbuotojo savybių bei vertybinių nuostatų.

Kompetencija – įgūdžiai, gebėjimai ir charakteristikos, išryškėjantys žmonių veikloje siekiant sėkmingo rezultato, kai jie atlieka tam tikras užduotis ir veikia tam tikromis aplinkybėmis (Trotter, Ellison, 1997, cituota Jucevičienė, Brazdeikis, 2003, p. 71). Trotter ir Ellison (1997) pateikia gana aiškias kompetencijos nustatymo ir plėtotės strategijas (žr. 2 lentelė.).

2 lentelė Redukuotos ir holistinės kompetencijos skirtumai (Trotter, Ellison, 1997).

REDUKUOTA KOMEPETENCIJA	HOLISTINĖ KOMPETENCIJA
Rezultatas pagal minimalius standartus	Pastangos geriau atlikti darbą
Rūpinimasis, ko reikalauja darbas	Rūpinimasis, kaip žmonės pasirengia darbui
Sociologinis požiūris	Psichologinis požiūris
Redukcionizmas	Holistika

Redukuota kompetencija - tai gebėjimai atlikti darbą pagal nustatytą standartą. Būdingos specifinės ir kintančios kompetencijos. Nustatyti svarbiausius darbo tikslus, identifikuoti svarbiausius vaidmenis, svarbiausias dalis kiekvienam vaidmeniui, elementus kiekvienai daliai, aprašyti atlikimo kriterijus ir situacijas, kuriomis jie taikomi, mokytis pagal kriterijus ir situacijas ir atitinkamai atestuoti.

Holistinė kompetencija – tai kiek pastangų turi įdėti asmuo, kad darbo rezultatas būtų sėkmingas. Būdingos bendrosios asmeninės kompetencijos. Nustatyti pagrindinius reikalavimus darbui ir darbo atlikimo kriterijus, sėkmingiausius darbo atlikėjus (pavyzdžiui, 10 geriausių iš 100), palyginti jų charakterius ir elgesį su kitais darbuotojais, formuluoti svarbiausias kompetencijas, mokytis žmones šių kompetencijų.

Laužackas (2005) išskyrė kompetencijos sudedamąsias dalis:

- Žinios (faktai apie mus supantį pasaulį).
- Gebėjimas (mokymosi išdavoje išlavintas atitinkamas gabumas, tam tikrų intelektualinio ir/ar fizinio pobūdžio veiksmų atlikimas konkrečioje veiklos srityje).

- Mokėjimas (žmogaus gebėjimas, remiantis taisyklėmis, instrukcijomis, technologijomis ir t.t., atlikti tam tikrus intelektualinio ar fizinio pobūdžio veiksmus netipiškais ir besikeičiančiomis profesinėmis sąlygomis).

- Įgūdis (iki automatizmo (tobulai) išlavintas žmogaus mokėjimas).

Pagal Mokytojo profesijos kompetencijos aprašą (2007), **pedagogo profesijos kompetencijos** apima:

1. Bendrakultūrinė kompetencija – žinios, įgūdžiai, gebėjimai, vertybinės nuostatos ir kitos asmeninės savybės, sąlygojančios sėkmingą žmogaus veiklą konkrečioje(-iose) kultūroje(-ose).

2. Profesinės kompetencijos – pedagogo žinios, įgūdžiai, gebėjimai, vertybinės nuostatos, požiūriai ir kitos asmeninės savybės, reikalingos sėkmingai bendrajai ugdymo veiklai, jos nespecifikuojant pagal ugdymo turinio sritis.

3. Bendrosios kompetencijos – žinios, įgūdžiai, gebėjimai, vertybinės nuostatos, požiūriai, kitos asmeninės savybės, reikalingos pedagogo veiklai ir galimos perkelti iš vienos rūšies veiklos į kitą.

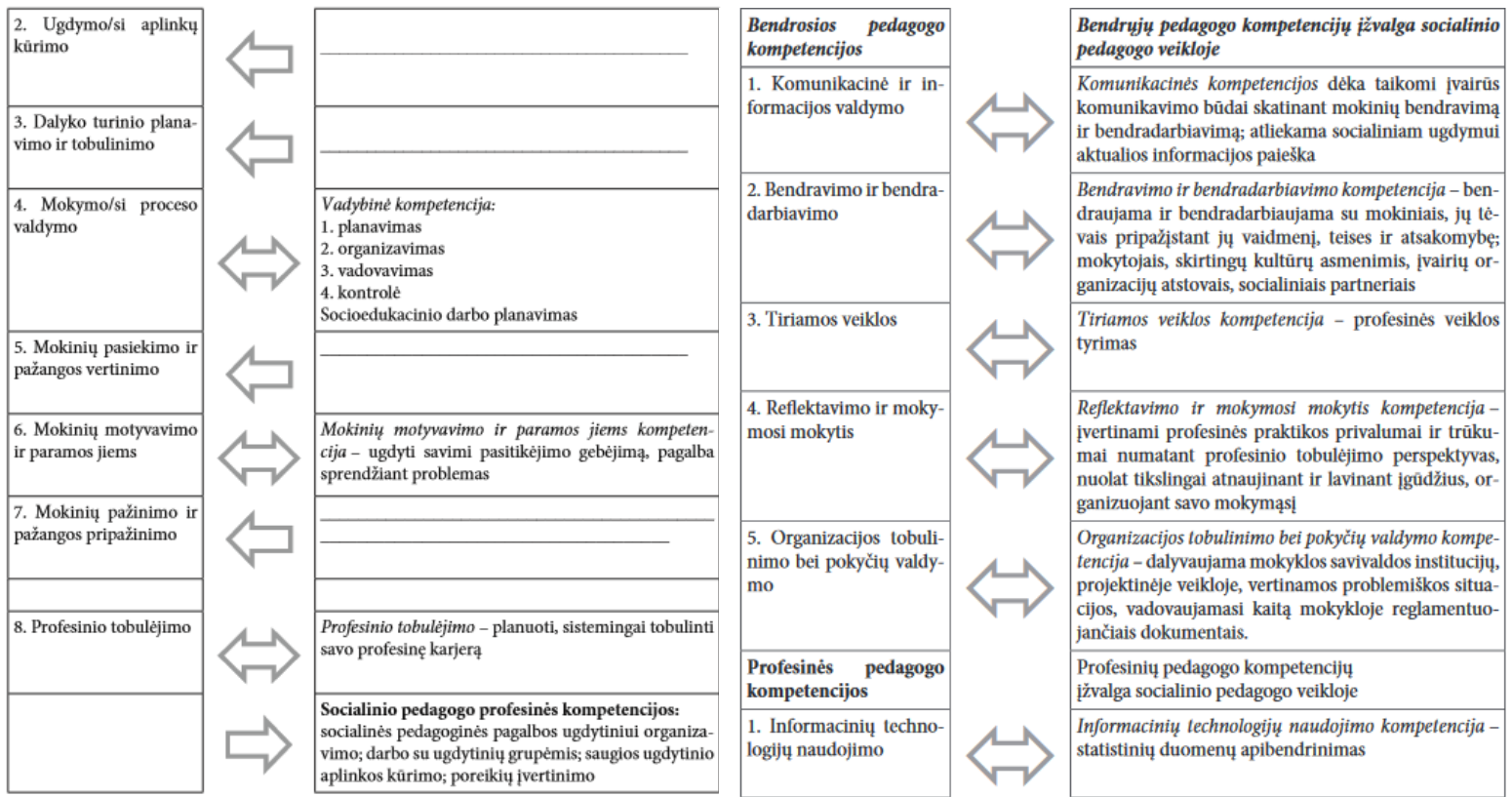
4. Specialiosios kompetencijos – pedagogo žinios, įgūdžiai, gebėjimai, vertybinės nuostatos, požiūriai ir kitos asmeninės savybės, sąlygojančios sėkmingą jo veiklą konkrečiame ugdymo turinio srityje (Mokytojo profesijos kompetencijos aprašas, 2007).

Pedagogo profesinėje veikloje labai svarbu įgytos profesinės kompetencijos, lemiančios jų profesinės veiklos sklandumą ir efektyvumą. Profesinių kompetencijų sudėtyje atsiranda gebėjimai naudotis IKT priemonėmis. **Pedagogo profesinės kompetencijos** (Mokytojo profesijos kompetencijos aprašas, 2007):

1. informacinių technologijų naudojimo;
2. ugdymo(si) aplinkų kūrimo;
3. dalyko turinio planavimo ir tobulinimo;
4. mokymo(si) proceso valdymo;
5. mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo;
6. mokinių motyvavimo ir paramos jiems;
7. mokinio pažinimo ir jo pažangos pripažinimo;
8. profesinio tobulėjimo.

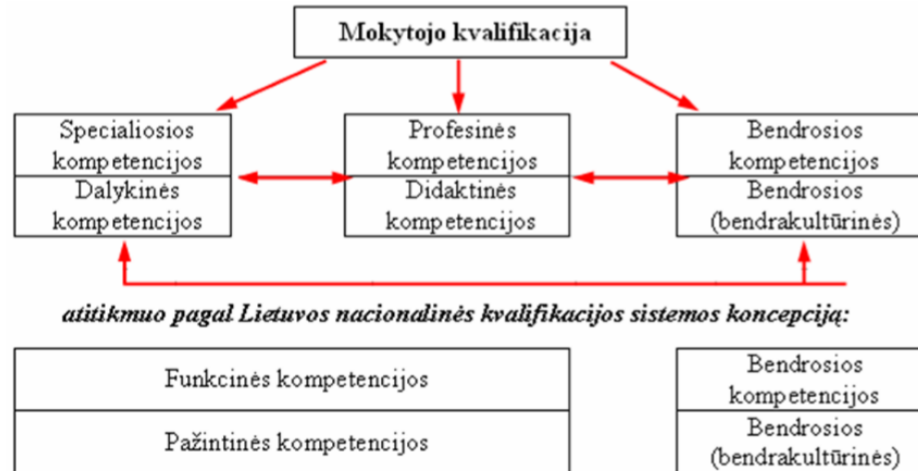
Pasak Leliūgienės bei Terehovienės (2010) išsami Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Socialinio pedagogo pareiginės instrukcijos (2001), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Mokytojo profesijos kompetencijos aprašo (2007), mokslinių darbų analizė leido sukonstruoti socialinio pedagogo veiklos kompetencijų raiškos modelį (1 pav.). Autorių teigimu tiek

bendrujų pedagogo, tiek specialiųjų kompetencijų taikymas socialinio pedagogo darbe padeda jam profesionaliai atlikti savo pareigas ir suteikti efektyvią pagalbą klientui. Analizuojant Lietuvos Mokytojo profesijos kompetencijos aprašą akivaizdu, jog socialiniam pedagogui mokytojo kompetencijos identiška artimos ir reikalingos jo profesinėje veikloje. Mokytojo profesijos kompetencijos aprašas daugeliu atvejų sutampa su socialinio pedagogo profesinės veiklos mokykloje reglamentu, atskleidžia kompetencijas, gebėjimus.

1 pav. Socialinio pedagogo veiklos kompetencijų raiškos modelis (Terechovienė, 2010).

Pasak Laužacko, Gedvilienės, Tūtlio, Juozaitienės (2008) kvalifikacijos tobulinimas neatsiejamas nuo kvalifikacijos, kompetencijos ir kompetentingumo, kaip pagrindinių darbo įvertinimo indikatorių. Šios definicijos padeda plačiau atskleisti ir suvokti patį kvalifikacijos tobulinimo fenomeną. Pedagogų rengimo koncepcijoje teigiama, kad pedagogo kvalifikacija suteikiama asmenims, įgijusiems bendrąją kultūrinę, dalykinę ir profesinę kompetenciją, atlikusiems pedagoginę stažuotę ir išlaikiusiems kvalifikacinį egzaminą. Suderinus šias kvalifikacijų ir kompetencijų sampratas, pedagogo profesijos kompetencijos, galima sudaryti tokią mokytojo kvalifikacijos struktūrą (žr. 2 pav.):

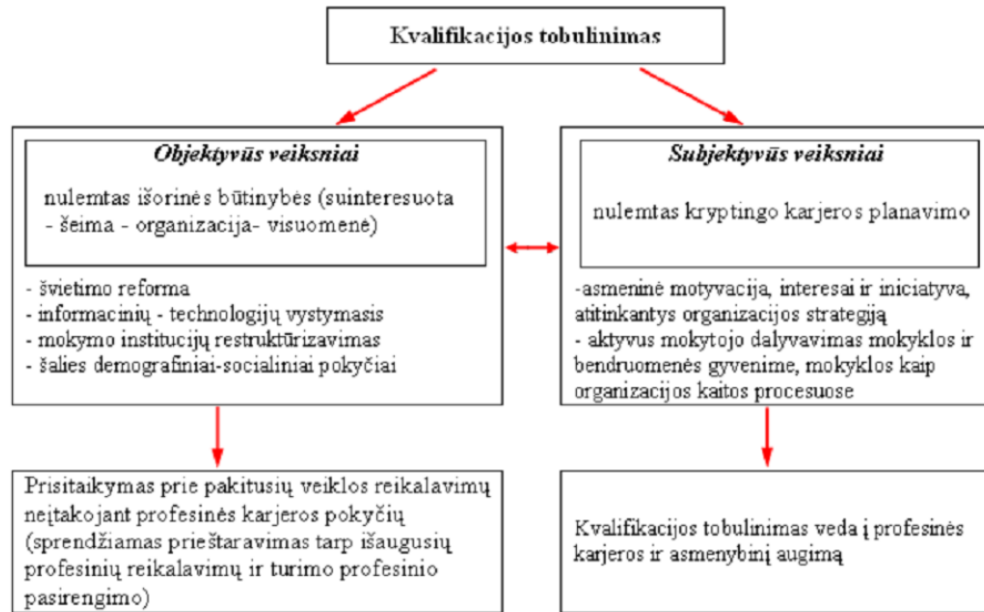
2 pav. Mokytojo kvalifikacijos struktūra (Laužackas, Gedvilienė, Tūtliis, Juozaitienė, 2008).

Kaip teigia P. Jarvis (1995), mokymasis yra svarbi kiekvieno profesionalo veiklos dalis, tad jis nuolat privalo dalyvauti profesionalizacijos veikloje. Jatkauskienės ir Jatkausko (2010) teigimu, profesionalizacijos samprata, jos vystymosi būdai mokslininkų gana seniai aptarinėjami. Profesionalizacija reikštų specialių žinių, mokėjimų ir įgūdžių įgijimą pouniversitetinės praktikos metu, nuolatinį kvalifikacijos tobulinimą, numatytą įstatymų, siekiant gilinti ir tobulinti įgytas žinias ir mokantis jas pritaikyti praktiškai. Taigi galime teigti, kad kvalifikacijos tobulinimas, kaip žinių įgijimas ir praktinis pritaikymas, yra vienas iš profesionalizacijos elementų. Dažnai klaidingai manoma, kad įgyta specialybė individą padaro specialistu – profesionalu. Tačiau aukštoji mokykla paprastai suteikia tik teorinių žinių, o specialistu, profesionalu tampama tik tada, kai gebama teorines žinias susieti su praktine veikla, jas nuolat tobulinti ir gilinti atsižvelgiant į laikmečio reikalavimus (Trakšelys, Martišauskienė, 2013).

Profesinis tobulinimasis (kvalifikacijos tobulinimas) – neformalusis švietimas ir savišvieta, kuriais siekiama įgyti, plėtoti profesinei veiklai reikalingas kompetencijas. Mokytojų profesinis tobulėjimas apibrėžiamas kaip asmens profesinių kompetencijų – mokytojo žinių, įgūdžių, gebėjimų, vertybinių nuostatų, mokėjimo mokytis ir kitų sėkmingai mokytojo veiklai ugdymo procese reikalingų savybių – ugdymas. Konstruktivus profesinis tobulinimasis – tai mokymosi modelis, kai taikomi įvairūs veiklos metodai, skatinantys mokytoją mąstyti, vertinti, pačiam daryti išvadas ir šitaip tobulėti (Šorienė, 2010).

Pasak Laužacko, Gedvilienės, Tūtlio, Juozaitienės (2008) kvalifikacijos tobulinimą lemia objektyvūs bei subjektyvūs veiksniai, kuriems įtaką daro nulemtos išorinės būtinybės tokios, kaip švietimo reforma, technologijų vystymasis, šalies demografiniai ar socialiniai pokyčiai ir kt., arba įtaką

gali daryti kryptingas karjeros planavimas, kurio pasekoje yra asmeninė motyvacija, iniciatyva, interesai ir kt. Skirtingi veiksniai veda į prisitaikymą arba profesinės karjeros bei asmenybės augimą (žr. 3 pav.).

3 pav. Kvalifikacijos tobulinimą lemiantys veiksniai, planuojant profesinę karjerą (Laužackas, Gedvilienė, Tūtliis, Juozaitienė, 2008).

Siebrich de Vries, Wim J.C.M. van de Grift, Ellen P.W.A. Jansen (2013) atliktame tyrime išryškinama, kad mokytojų nuolatinis profesinis tobulėjimas gerina mokytojo atliekamų paslaugų kokybę bei mokymo praktiką, tačiau mokytojai labai skiriasi ir ne visi linkę į nuolatinį profesinį tobulėjimą, jų įdirbis yra labai ne vienodas. Įsitikinimai turi didelį poveikį gebėjimui dirbti bei mokytis, tai daro didelę įtaką mokytojų sprendimams mokymosi ir mokymo klausimais. Šis straipsnis nagrinėja pedagogų įsitraukimą į nuolatinį profesinį tobulėjimą, ryšį tarp mokytojų bei įsitikinimus apie mokymą ir mokymąsi. Tikėjimas mokiniais teigiamai veikia pedagogų dalyvavimą nuolatiniame profesiniame tobulėjime. Kuo daugiau mokytojas tiki savo mokiniais, tuo labiau yra suinteresuotas tobulinimuisi, todėl ir pastangų įdeda kur kas daugiau.

Naujausi šalies strateginiai dokumentai nubrėžia pagrindines tolesnės šalies švietimo raidos kryptis. Patvirtinta Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ (Žin., 2012, Nr. 61-3050; Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo, 2012) švietimo raidos kryptį sieja su sumanios visuomenės formavimu. Valstybinės švietimo strategijos 2013–2022m. nuostatose (Žin., 2013, Nr. 140-7095; Dėl Valstybinės švietimo 2013–2022 metų strategijos patvirtinimo. LRS nutarimas, 2013) numatomos keturios prioritetinės švietimo politikos kryptys: didinti mokytojų ir dėstytojų profesionalumą; puoselėti partnerystę, įsivertinimu ir

duomenų analize grįstą švietimo kokybės kultūrą; plėtoti švietimo prieinamumą ir lygias galimybes; skatinti mokymąsi visą gyvenimą. Švietimo įstatyme (2011) numatytas švietimo tikslas – nustatyti asmens kūrybinius gebėjimus ir pagal tai padėti jam įsigyti kompetencijų ir (ar) kvalifikaciją, atitinkančią šiuolaikinę kultūros bei technologijų lygį ir padedančią jam įsitvirtinti ir sėkmingai konkuruoti tolydžiai kintančioje darbo rinkoje, perteikti technologijų, ekonomikos ir verslo kultūros pagrindus. Norėdamas kokybiškai atlikti savo darbą, vaikų dienos centro darbuotojas turi pasižymėti tam tikrais funkciniais gebėjimais, kurie vadinami kompetencijomis, įgalinančiomis jį sėkmingai atlikti tam tikros veiklos funkcijas. Kučinskienė ir Račkauskienė, kompetenciją įvardija, kaip gebėjimą sėkmingai atlikti tam tikrą veiklą.

Vaikų dienos centrų asociacijos duomenimis 2003 metais balandžio 23 d. Viešoji įstaiga Rumšiškių Vaikų dienos centras, Senamiesčio Vaikų dienos centras ir Lietuvos Marijos Krikščionių Pagalbos Dukterų institutas nutarė įsteigti asociaciją vardu „Lietuvos Vaikų dienos centrų asociacija“ ir patvirtino asociacijos įstatus. Asociacija buvo įsteigta su iniciatyva centralizuotai atstovauti vaikų dienos centrų interesus Valstybinėse institucijose, rengti vaikų dienos centrų darbuotojų kvalifikacinius mokymus, rengti programas ir metodikas dienos centrams, konsultuoti dienos centrų darbuotojus. Lietuvos vaikų dienos centrų asociacija atstovauja visos Lietuvos vaikų dienos centrams, skatina jų bendradarbiavimą bei darbuotojų kvalifikacijos kėlimą. Asociacijos pagrindinis tikslas – siekti vaikų gerovės stiprinant vaikų dienos centrų teikiamas paslaugas. Taip pat kelti vaikų dienos centrų darbuotojų kompetenciją, teikti metodinę pagalbą, atstovauti asociacijos narių teises ir interesus valdžios institucijose. Asociacijos funkcijos:

- asociacijos veiklos strateginio plano rengimas;
- Lietuvos dienos centrų bendradarbiavimas, keliant darbuotojų ir savanorių profesinę kvalifikaciją bei metodinės paramos asociacijos nariams teikimas gerinant paslaugų kokybę, informacijos pasikeitimas;
- asociacijos narių teisių bei teisėtų interesų atstovavimas ir gynimas valstybinės valdžios ir valdymo organuose bei teismuose;
- finansinės paramos paieškos ir lėšų telkimas bendroms programoms įgyvendinti;
- informacinės sistemos kūrimas, siekiant paruošti ir įgyvendinti darbuotojų ir savanorių apmokymų programas;
- bendradarbiavimas su valstybinėmis, nevyriausybinėmis ir privačiomis organizacijomis, siekiant asociacijos tikslų;
- informacinių paslaugų tinklo kūrimas internete;

- atstovavimas Europos ir pasaulio susivienijimuose, kurių tikslai atitinka Lietuvos vaikų dienos centrų asociacijos tikslus.

Asociacija jungia 112 vaikų dienos centrų iš visos Lietuvos (78 iš jų yra nevyriausybinių organizacijų). Vaikų dienos centrų asociacijos uždaviniai:

- rengti ir leisti informacinius ir metodinius leidinius;
- rūpintis Lietuvos dienos centrų darbuotojų profesinės kompetencijos tobulinimu;
- organizuoti seminarus, konferencijas ir kitus renginius;
- nustatyti dienos centrų kūrimo ir veiklos sričių standartus ir kontroliuoti jų įgyvendinimą;

Darbuotojų profesinis tobulinimasis modernioje visuomenėje, tai svarbus socialinio vystymosi veiksnys, suprantamas kaip besivystančios visuomenės natūralus kokybinis poreikis. Mokytojo profesionalumas labai priklauso nuo taikomų mokymo metodų įvairovės ir metodų taikymo meistriškumo, kūrybiškumo. Žinių visuomenėje bet kurios profesinės veiklos sėkmė priklauso nuo gebėjimo taikyti ir kurti žinias. Mokytojo darbe tai pasireiškia gebėjimu diegti naujoves, kurti ir perimti inovatyvius mokymo metodus. Šiuolaikinėje ugdymo įstaigoje sunku įsivaizduoti gerai dirbantį mokytoją, apie kurį negalėtume pasakyti, kad jis išradingas, kūrybingas ir ieškantis naujovių. Vaikų dienos centrų darbuotojai organizuodami veiklas bei užimtumą, kalbant apie kokybiškas paslaugas, yra priversti ieškoti mokymosi modelių bei metodų, kurie pritrauktų vaikų bei tėvų dėmesį bei skatintų darbuotoją mąstyti, vertinti, daryti išvadas ir taip nuolat tobulėti. Kitaip sakant, siekiant paslaugų gavėjų tobulėjimo, privalo tobulėti ir paslaugų teikėjas. Efektyviausi darbuotojų profesinio tobulėjimo būdai yra pamoka kaip darbuotojo profesinio tobulėjimo laboratorija, darbuotojų mokymasis vienas iš kito bendradarbiaujant, mokinių darbų analizė siekiant suprasti jų mąstymą. Siekiant vaikų gerovės stiprinant vaikų dienos centrų teikiamas paslaugas, įkurta Lietuvos Vaikų dienos centrų asociacija, kurios siekis kelti vaikų dienos centrų darbuotojų kompetenciją, teikti metodinę pagalbą, atstovauti asociacijos narių teises ir interesus valdžios institucijose. Nuolatiniai mokslo ir technikos pokyčiai, socialinės transformacijos kelia naujus reikalavimus vaikų dienos centrų darbuotojų karjerai. Išryškėja IKT kompetencijos tobulinimo svarba vaikų dienos centrų darbuotojams.

1.3. Vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo prielaidos

IKT švietimo kontekste gali būti traktuojamos kaip technologijos, apimančios kompiuterį (techninę ir programinę įrangą), kompiuterinius tinklus ir/arba kitus skaitmeninius įrenginius, ir kurios gali būti naudojamos, taikomos ar integruojamos edukacinėje, mokymosi ar kitose veiklose, komunikavimą

traktuojant šių veiklų sudėtine dalimi. IKT – tai informacinės komunikacinės technologijos. Remiantis IKT kompetencijos sampratų mokslinėje literatūroje (Kirschner et al., 2002; Brazdeikis, 2006; Pečiuliauskienė ir Barkauskaitė, 2007; Zwaneveld & Bastiaens, 2008; Levett-Jones et al., 2009 ir kt.) analize bei Jucevičienės (2007) kompetencijos apibrėžimu, IKT kompetencija apibūdinama, kaip asmens žinios, įgūdžiai, gebėjimai, požiūriai, vertybės, sąlygojančios sėkmingą IKT naudojimą, taikymą ar integravimą profesinėje, mokymosi ar kitoje veikloje (Jakštienė, Janiūnaitė, 2007). IKT nulemta ugdymo technologijų raida pakeitė visų sričių ugdymo turinį. Mokslininkai, tyrinėjantys IKT edukacinius, procesus pažymi, kad IKT iš esmės keičia žinių saugojimo, sklaidos, įgijimo ir naudojimo būdus (Zubrickienė ir kt., 2008; Lipeikienė, 2008). Daugelis autorių (Bitinas 2000; Glosienė, 2006; Pečiuliauskienė, 2006; Berlinskas, Daukilas, 2007; Petkūnas, 2007; Zubrickienė ir kt., 2008; Butrimienė, Stankevičienė, 2008; Lipeikienė, 2008) pabrėžia, kad IKT daro įtaką švietimo organizavimui, ugdymo turiniui ir mokslo tyrimų kryptims. Mokslininkų darbuose dominuoja du, vienas kitą papildantys, tačiau konceptualiai skirtingi – technologinis ir edukacinis – požiūriai į IKT diegimą švietime.

IKT tapo reikšmingos šiandieninėje visuomenėje dėl spartaus technologijų plitimo visose žmonių veiklos srityse. Vis labiau skverbiasi į švietimo, ugdymo procesus. Informacinės ir komunikacinės technologijos – neatsiejama šiuolaikinio gyvenimo dalis. Įrodyta, kad, tinkamai naudojamos, jos gali pagerinti mokymo ir mokymosi kokybę. Svarstant, kaip dažnai ir kokiomis aplinkybėmis ugdymo procese turėtų būti taikomos IKT, svarbiausia suvokti, kad kompiuteris turėtų būti naudojamas tikslingai, jis turėtų padėti mokytojui siekti konkrečių ugdymo tikslų. Siekiant sudaryti galimybes visiems mokiniams mokytis, atrasti ir plėtoti savo gebėjimus, įgyti asmens ir visuomenės poreikius atitinkančią IKT kompetenciją, užtikrinti IKT ir informacijos prieinamumą visiems mokiniams ir mokytojams nepriklausomai nuo mokymo įstaigos ir šeimos socialinės, ekonominės aplinkos, labai svarbu vaikų dienos centrų darbuotojams taikyti IKT organizuojant veiklas. Taikant IKT sudaryti sąlygas mokytis visą gyvenimą – nuolat tenkinti pažinimo poreikius, siekti naujų kompetencijų ir kvalifikacijų, reikalingų pasirinktai profesijai ir gyvenimui įprasminti, mokyti ir mokytis naudojant IKT, tai labai aktualu vaikams lankantiems vaikų dienos centrą, vaikams iš socialinės rizikos šeimų.

D. Janickienės (2005) teigimu, XXI-asis amžius yra informacinės visuomenės plėtros amžius, prognozuojantis spartų informacinių technologijų vystymąsi ir diegimą. Autorė taip pat išskiria, kad žmonės, dirbantys kompiuteriais, skirstomi į dvi grupes – profesionalus ir vartotojus. Kompiuterių specialistai apibrėžiami kaip specialų išsilavinimą turintys asmenys, kurie analizuoja pateiktas problemas, uždavinius, sudaro jiems algoritmus, kuriems kuria programas viena ar kita programavimo kalba bei dalyvauja pačių kompiuterių kūrimo bei projektavimo, gaminimo, atnaujinimo, aptarnavimo

procesuose. Kompiuterių vartotojai įvardijami kaip asmenys, naudojantys profesionalų sukurtų kompiuterinių techninę ir programinę įrangą spręsti problemas, išskylančias kasdieniniame jų darbe – visai nesvarbu, kur jie dirbtų, kokios profesijos atstovai būtų. Mokslo ir technikos vystymasis atveria plačias galimybes ugdymo proceso kaitai.

Ala-Mutka (2010) teigia, kad IKT interneto tinklams ir bendruomenėms suteikia naujų galimybių, būdų skatinti dialogą, refleksiją, eksperimentavimą ir kūrybą. Tai susieja žmones su ištekliais, suteikdami galimybes susiformuoti grupėms ir dirbti nepaisant tarp jų esamo atstumo. Taip kuriant jų virtualią skaitmeninę bendruomenę ir išteklių saugyklas. Ši autorė pateikia daugybę teigiamų **IKT naudojimo bruožų**:

- IKT remia socialinę patirtį, kuri skiriasi nuo realios, fizinės aplinkos. Tačiau ji gali būti nepertraukiama ir suteikia galimybę bendradarbiauti platesniam žmonių ratui iš įvairiausių vietų, kultūros ir profesijų. Kitaip tai būtų neįmanoma.

- Internetiniu ryšiu grįstos bendruomenės suteikia naujos laisvės žmonėms, kurie apriboti realiame pasaulyje (kaip neįgaliųjų ir išsiskirstančiųjų grupės) ir kitaip palaikyti ryšio negalėtų.

- IKT tinklai suteikia daugybę naujų galimybių priklausyti bendruomenėms, bendrauti su kitais, dalyvauti lygiavertėmis teisėmis diskutuojant bet kuria temą ir sudominti kitus panašių interesų bendruomenės narius.

IKT priemonės keičia edukacinę aplinką. Pasak V. Brazdeikio (2009), IKT papildytos edukacinės aplinkos – tai dinamiškos, naujos kokybės siekiančios ugdymo ir mokymosi erdvės, sukurtos ir veikiamos IKT taikymus išmanančio pedagogo ir grindžiamos IKT taikymo metodais ir priemonėmis. Šiuo aspektu svarbus ir ugdytojo pasirengimas kurti ir aktyviai veikti aplinkoje ir integruoti IKT priemones socioedukaciniams tikslams pasiekti. IKT priemonės gali pozityviai keisti edukacinę aplinką ir praturtinti ją naujomis galimybėmis svarbiausiems ugdymo tikslams pasiekti (Brazdeikis, 2010).

Bijeikienė (2012), atliko tyrimą atskleidžiantį IKT panaudojimą integruojant į mokymą. Spartus technologijų vystymasis šiuolaikinėje informacinėje visuomenėje skatina taikyti technologijas kasdieninėje veikloje net tuos mokytojus, kurie iš pradžių buvo skeptiškai nusiteikę IKT atžvilgiu. Nors, kitaip negu moksleivių atveju, naudojimas technologijomis nėra kasdieninis daugumos mokytojų laisvalaikio leidimo būdas, respondantai pabrėžia IKT, kaip svarbaus ir lengvai prieinamo informacijos šaltinio, bendravimo profesiniais tikslais ir dėstomo dalyko kompetencijos tobulinimo terpės, svarbą. Beveik visi apklausti mokytojai sutinka, kad IKT integravimas į mokymo procesą gali labiau sudominti jaunąją kartą, nes virtuali erdvė jiems yra patraukli bendravimo ir įvairių interaktyvių veiklų aplinka.

Lietuvos švietime **IKT įrankiai** (įvairūs kompiuterinės technologijos grįsti sprendimai, mobilieji įtaisai, įvairios informacinės sistemos, asmeninės mokymosi aplinkos, el. portfelis ir t.t.) galėtų būti aktyviau taikomi ir integruojami (pavyzdžiui, el. dienynai ir nacionalinės informacinės sistemos), tai sudarytų sąlygas platesniam duomenų taikymui mokyklos valdyme, analizuojant mokinių pasiekimus bei praturtinant edukacines aplinkas. Europos Komisijos tyrimo centro ataskaitoje (Aceto et al., 2013) siūloma dėmesį skirti šioms IKT technologijoms: galimybes suteikianti infrastruktūra (internetas, plačiajuostis ryšys, „Wi-Fi“, debesų technologijos); mobilūs prietaisai (mobilieji telefonai, išmanieji telefonai, planšetės); mokomieji žaidimai, atvirieji mokymo šaltiniai; el. portfelis; modeliavimas, asmeninė mokymosi aplinka, socialiniai tinklai.

Jucevičienė (2005), nagrinėdama įvairių autorių darbus (Loveless ir kt., 2001), pateikia keturių **IKT diegimo etapų struktūrą:**

1. Mokytojų ir mokinių priėjimas prie kompiuterių. Kompiuterizacijos proceso metu mokyklos aprūpinamos kompiuteriais, kompiuterinio raštingumo mokymas suteikia galimybes turėti užtektino lygio informacinės technologijas. Edukologai rūpinasi kompiuterinio raštingumo didaktika ir informatikos mokytojų rengimu.

2. Tradicinio edukacinio proceso įvairinimas ir veiksmingumo stiprinimas. Skatinama kurti naujas edukacines informacines technologijas, aprūpinant reikalingais ištekliais įterpti jas į tradicinį pedagoginį procesą. Informatikai ir edukologai stengiasi dirbti kartu, siekdami pagrįsti IKT įtraukimą į tradicinį pedagoginį procesą.

3. Mokymosi/mokymo galimybių išplėtimas panaudojant tinklapius, internetą, intranetą. Besimokantysis vis labiau įsitraukia į interaktyvią sąveiką su edukacinėmis informacinėmis technologijomis. Vienodos ir lengvos galimybės visiems prieiti prie informacijos. Vis labiau įsigali distancinis mokymas, naudojant IT kuriamos interaktyvios mokymosi aplinkos.

4. Mokymosi/mokymo transformavimas. Keičiasi ir su tuo susiję įvairūs procesai: pedagoginė sistema, dalykai ir jų supratimas, mokyklos organizacija ir jos kultūra. Kuriasi veiklos/mokymosi tinklai, o mokyklos bendruomenės nariai įsitraukia į juos. Šiame etape mokytojai rengiami būti mokymo konsultantais, mokytojai ir mokiniai visiškai įvaldo metamokymosi kompetenciją. Šalia kintančių pedagoginės sistemos elementų (mokinių, mokytojų, tikslų, turinio, formų, metodų, priemonių) į pedagoginę sistemą įtraukiamas dar vienas elementas – ekspertas (ekspertinė sistema). Pedagoginė sistema pereina nuo mokymo tikslo „įsiminti, kiek įmanoma“ prie „žinoti, ką reikia, žinoti, kur surasti reikalingą informaciją“ ir kaip kaupti savo žinias. Informacinės, komunikacinės bei edukacinės

informacinės technologijos išplečia klasės, dalyko pedagoginę sistemą iki mokyklos organizacijos, sujungia ją su išorėje esančiomis kitų mokyklų bei šalių pedagoginėmis sistemomis.

Europos Komisijos inicijuoto tyrimo „Mokyklų apklausa: IKT švietime“ siūlymai Lietuvai tolesniems veiksams tokiais kryptimis: žmogiškųjų išteklių plėtojimas (tolesnis investavimas į mokytojų profesinį tobulinimąsi); konkrečios paramos teikimas mokykloms (derinantis su mokyklų vykdoma politika); šalies netolygumų mažinimas (esamų skirtumų tarp IKT įrankių pateikimo ir jų taikymo mažinimas) (‘Survey of Schools: ICT in Education. Country Profile: Lithuania’, 2012). Europos Komisijos paskelbtame komunikate (Com, 654) „Atviresnis švietimas“ (‘Opening up Education: Innovative teaching and learning for allthroughnew Technologies and Open Educational Resources’, 2013) siekiama šių trijų pagrindinių tikslų: suteikti organizacijoms, mokytojams ir besimokantiems asmenims galimybes inovacijoms; naudoti daugiau atvirųjų švietimo išteklių, užtikrinant, kad viešosiomis lėšomis parengta švietimo medžiaga būtų prieinama visiems; gerinti IKT infrastruktūrą mokyklose. Europos Sąjungoje priimtų strateginių dokumentų įgyvendinimas siejamas su bendraisiais valstybės tikslais, nukreiptais į sumanios visuomenės formavimą, pasitelkiant IKT (ES prisibijo likti nuošalyje pasaulyje, nes JAV ir Azijos valstybės investuoja į IKT paremtas raidos strategijas ir atitinkamai performuoja švietimą ir mokymąsi (‘OpeningupEducation: Innovative teaching and learning for allthroughnew Technologies and Open Educational Resources’, 2013, p. 3). Viena iš **IKT diegimo prielaidų** yra pedagogų ir visos mokyklos bendruomenės pasirengimas taikyti diegiamas priemones (Žadeikaitė, 2014).

UNESCO (2008) teigimu, sėkmingai gyventi, mokytis ir dirbti sudėtingėjančiam, gausiam informacijos ir žinių visuomenėje, moksleiviai ir pedagogai turi mokėti efektyviai panaudoti technologijas, kurios moksleiviams suteikia galimybę tapti:

- informacinių technologijų vartotojai,
- informacijos ieškotojai, analizuotojai ir vertintojai,
- iškilusių problemų sprendėjai ir sprendimų priėmėjai,
- produktyvumo įrankių (priemonių) kūrybingi ir efektyvūs vartotojai,
- komunikatoriai, bendradarbiai, leidėjai ir gamintojai,
- informuoti, atsakingi ir padedantys piliečiams.

Mokytojo profesijos kompetencijos apraše teigiama, kad informacinių technologijų naudojimo **kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:**

- naudoti kompiuterio techninę ir programinę įrangą, pagrindines interneto paslaugas mokymo/si procese, ruošiant tekstinę ir vaizdinę informaciją;

• ugdyti mokinių informacinę kultūrą sistemingai plėtojant jų kompiuterinį raštingumą, laikantis etinių ir higieninių darbo su kompiuteriu reikalavimų

Tobulėjant pasauliui, didėjant technologijų svarbai kiekvienoje veikloje (ne išimtis ir mokymo procesas), privalu koreguoti ir tobulinti kompetencijoms keliamus reikalavimus. IKT kompetencijos standartų modelį mokytojams išsamiai ir aiškiai pateikia UNESCO (2008), aprašydamas jį trejais lygmenimis (žr. 4 pav.).

	Technologinis raštingumas	Žinių gilinimas	Žinių kūrimas
IKT	Pedagogai privalo žinoti pagrindines techninės ir programinės įrangos operacijas, pagrindines kompiuterines programas, internetines naršykles, bendravimo, pristatymų rengimo ir administravimo įrankius.	Pedagogai privalo žinoti daugybę specifinių savo dėstomo dalyko turinio rengimui tinkamų IKT priemonių, ir sugebėti lanksčiai jas naudoti įvairiose probleminio ir projekcinio mokymo užduotyse. Pedagogai privalo gebėti naudotis internetu ir tinklaveikos ištekliais, kad padėtų moksleiviams bendradarbiauti, pasiekti informaciją, bendrauti su išorės ekspertais, analizuojant ir sprendžiant jiems iškilusias problemas. Taip pat, pedagogai turi gebėti naudotis IKT, siekiant sukurti ir stebėti moksleivių individualių ir grupinių užduočių planus.	Pedagogai privalo gebėti kurti (projektuoti) IKT grindžiamą žinių bendruomenę ir naudoti IKT ugdyti moksleivių žinių kūrimo įgūdžius ir jų nepertraukiamą, reflektyvų mokymąsi.

4 pav. UNESCO IKT kompetencijos standartas mokytojams (UNESCO, 2008).

Pasak Žadeikaitės ir Gulbino (2014) socialinio pedagogo veikloje, pabrėžiant socioedukacinės pagalbos mokiniui svarbą ir užkertant kelią ankstyvajam pasitraukimui iš mokyklos, **IKT priemonės** pagal paskirtį galima skirstyti į šias grupes:

- prevencines,
- intervencines,
- kompensacines.

Prevenčinės IKT priemonės skirtos laiku surinkti duomenis, stebėti (monitoringas – stebėsenos sistema), tikslingai informuoti apie mokymąsi, pozityviąją socializaciją, profesijos pasirinkimo

galimybes, saugius interneto ir socialinių tinklų naudojimo principus. Intervencinės IKT priemonės skirtos veiksmingai duomenų rinkimo sistemai ir tyrimais grįstų duomenų analizei, kompleksinei (sisteminei) pagalbai, pagalbai mokytojams sprendžiant sudėtingas vaiko ir šeimos socioedukacines problemas, tinkliniams ir socialinės komunikacijos partnerystės ir bendradarbiavimo modeliams palaikyti, alternatyvioms ugdymo formoms ir kt. Kompensacinės IKT priemonės skirtos mokinių reintegracijai, rehabilitacijai, sugrąžinimui, individualioms kompensacinėms ugdymo ir paramos bei pagalbos priemonėms pritaikyti ir kt. (Žadeikaitė, Gulbinas, 2014).

Jucevičienė, Bankauskienė, Urbonaitė – Šlyžiuvienė (2005) **pedagogo IKT kompetencijos sudedamąsias dalis** apibrėžia kaip:

1. IKT bazinė kompetencija:

- IKT raštingumas: gebėjimas naudotis IKT ir jas valdyti (technologinis raštingumas); informacinių gebėjimų turėjimas bei jų naudojimas (informacinis raštingumas); socialinių, etinių, teisinių normų žinojimas bei gebėjimas jų laikytis naudojant IKT gebėjimų ugdyme (socialinis raštingumas).

2. IKT integralioji edukacinė kompetencija:

- Gebėjimas taikyti IKT ugdyme bei plėtoti kompiuterinį moksleivių raštingumą (pedagoginė kompetencija);

- gebėjimas planuoti, valdyti ir analizuoti IKT taikymo procesus (vadybinė kompetencija).

Ši kompetencijų sandara daugiau atspindi raštingumo rūšis (technologinis, informacinis, socialinis). Antroji dalis – IKT integralioji edukacinė kompetencija – pabrėžia IKT kompetenciją, taikant ugdymo procese, tačiau tai susiejama su moksleivių kompiuterinio raštingumu. Pedagogų IKT kompetencijoje turi būti labiau akcentuojamas IKT priemonių taikymas, naudojimas – IKT grįstas ugdymas, kuriame IKT naudojamas ugdymo turinio kūrimui, informacijos paieškai ir atrankai, ugdymo organizavimui, valdymui ir vertinimui.

Pasak Gudonienės, Rutkauskienės, Lauraičio (2013) ugdymo proceso planavimui bei teikimui daug reikšmės turi naujų technologijų taikymas kartu su įvairiomis individualizuoto konstruktyvaus mokymosi strategijomis, o socialiniai gebėjimai įgyjami per nuolatinį bendravimą, aktyvų dalijimąsi savo žiniomis ir patirtimi, bendrą veiklą įvairiose grupėse, komandinį darbą tiek mokymo aplinkose, tiek socialiniuose tinkluose, kartu kuriant bei vertinant savo kūrybos rezultatus. IKT kaita keičia mokytojų ir mokinių santykius, atsiranda naujų informavimo bei žinių priėmimo būdų ir keičiasi mokinių veikla. Informacinių technologijų mokymo tikslas – nukreipti mokinio technologines žinias ir gebėjimus geresniam visų mokomųjų dalykų supratimui, išugdyti gebėjimą ir norą kultūringai bendrauti ne tik su ugdymo įstaigų bendruomene, artimaisiais, bet ir su bendraamžiais visame pasaulyje. IKT suteikia ypač

daug galimybių kasdienei mokinių veiklai plėtoti, naudotis rašto, žodžio, vaizdo, kaip bendravimo priemonių, teikiamais pranašumais savarankiškumui ugdyti, nuolatinei žinių paieškai ir informacijos apdorojimui, kasdienės veiklos planavimui ir nuolatiniam asmenybės tobulėjimui (Gudonienė, 2011). Pirmiausia ir svarbiausia, IKT, o ypač internetas, suteikia besimokantiems galimybę mokomąjį dalyką, naudoti prasmingais būdais ir autentiškuose kontekstuose. Internetas suteikia galimybę naudotis dabartine ir autentiška medžiaga mokantis, tai motyvuoja besimokančiuosius. Tokia autentiška medžiaga gali būti, tarkim, internetiniai laikraščiai, transliacijos internetu, internetu transliuojamos garso ir vaizdo programos, naujienų kambariai, vaizdo klipai ar net dalijimosi vaizdu tinklapiai. Visa tai verčia tobulėti ir mokinius ir mokytojus. Vaikų dienos centre vykdant edukacines veiklas labai svarbu motyvuoti vaikus ir darbuotojus mokytis bei tobulėti. Neretai vaikų dienos centrus lanko elgesio sutrikimų turintys vaikai, kurie nėra linkę noriai mokytis, o ir darbuotojai sunkiai atranda norą tobulėti dėl nemotyvuotų vaikų. Pasitelkus interneto teikiamu autentiškumu mokyme galima pasiekti gerų motyvacijos kėlimo rezultatų vaikų dienos centre.

Pasak Gulbino (2011) socialinis pedagogas kaip labai geras vadybininkas ir savo veikloje turi skirti ypač daug dėmesio pedagoginiam bendravimui. Tinkama socialinė komunikacija ne tik perteikia visuomenei, bendruomenei ir tikslinėms grupėms socialinės institucijos, kurioje dirba socialinis pedagogas, identitetą, bet ir formuoja palankią visuomenės nuomonę. Gulbinas išskyrė kelis komunikacijos lygmenis socialinio pedagogo veikloje atsižvelgiant į jo funkcijas ir veiklos sritis:

1. Vaikas, kuris yra socialinių pedagogų profesinės veiklos objektas, nes būtent šis pedagogas turi pastebėti, įvertinti ir spręsti vaikų bei paauglių mokyklos nelankymo, nesimokymo, netinkamo elgesio, bendravimo ir kitas problemas.
2. Vaiko šeima. Šeima yra lemiamas asmenybės formavimo veiksnys, kurioje vystosi, bręsta ir socializuojasi vaikas. Mokyklai labai svarbu rūpintis vaiku ir bendradarbiauti su jo šeima, kad būtų galima įvertinti vaiko ugdymosi sąlygas ir numatyti veiksmingus pedagoginius sprendimus.
3. Mokyklos bendruomenė. Socialinis pedagogas dirba mokyklos bendruomenėje, kurią sudaro mokytojai, mokiniai, tėvai, klasių auklėtojai.
4. Vietos bendruomenėje veikiančios institucijos. Socialinis pedagogas, bendradarbiaudamas su bendruomenės institucijomis, rūpinasi pagalba probleminėms šeimoms bei atstovauja mokyklai įvairiose su auklėjimu ir švietimu susijusiose organizacijose, palaiko ryšį su įstaigomis, galinčiomis padėti plėsti mokyklos bendradarbiavimo ryšius.

5. Nacionalinės institucijos. Nacionaliniam lygmeniui atstovaujančios institucijos – Švietimo ir mokslo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Teisingumo ministerija – būtent tos institucijos, kurioms yra privalomos skirtingos funkcijos, įgyvendinant vaiko teisių apsaugos politiką Lietuvoje (Gulbinas, 2011).

McCormick, Scrimshaw (2001) siūlo pedagoginę veiklą išskirstyti į „grynąsias“ dalykines žinias (dalyko ekspertas), edukacines dalyko žinias (dalyko mokytojas), pedagogines žinias (mokytojas). Diegiant IKT mokytojui būtų svarbu pakeisti savo požiūrį į dėstomą dalyką, mokymo suvokimą ir pedagogiką. Šias dimensijas McCormick ir Scrimshaw (2001) išskiria tris **IKT naudojimo lygius**, keičiant nusistovėjusią pedagoginę praktiką:

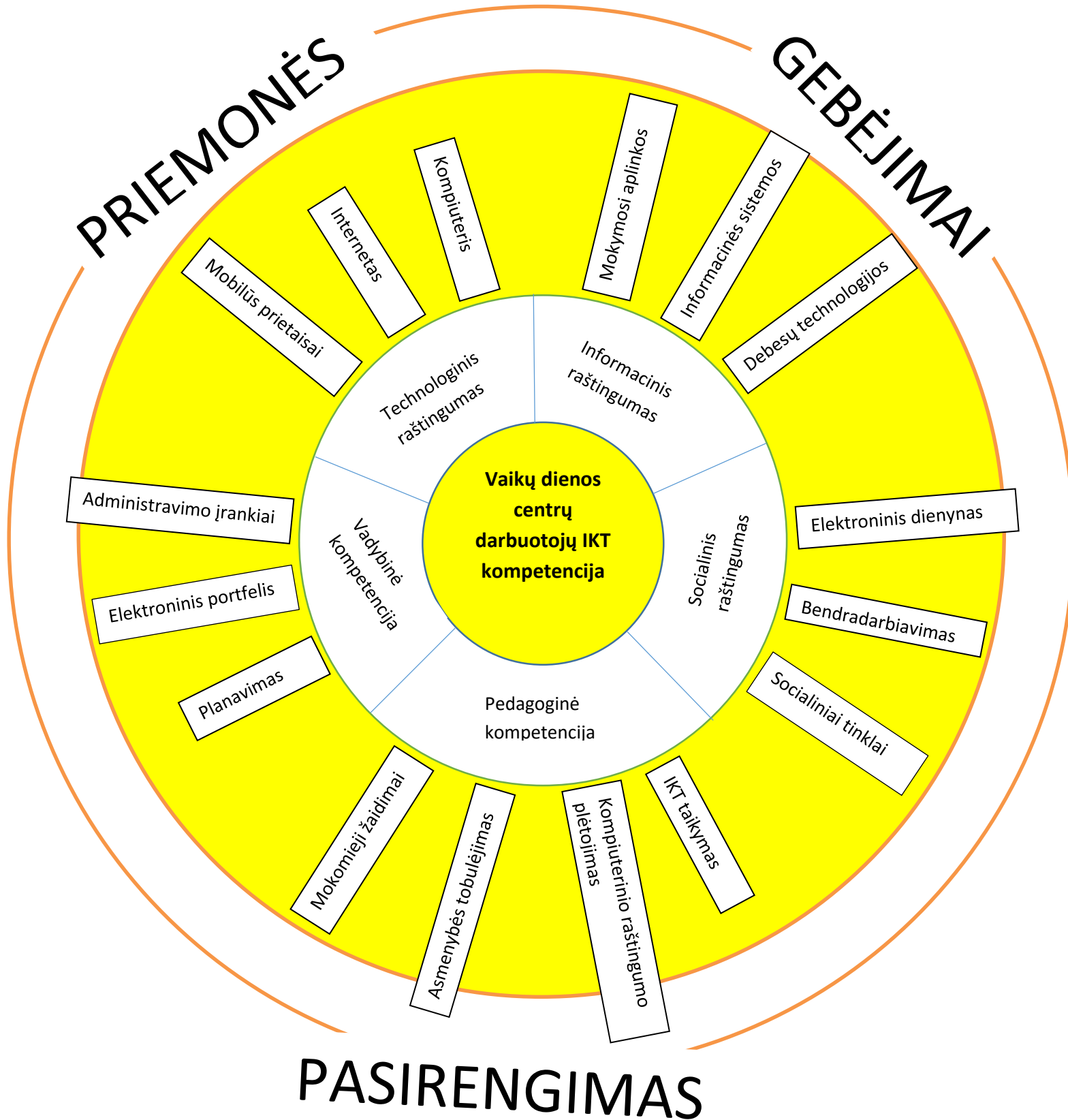
- IKT kaip priedas, didinantis mokymo ir mokymosi efektyvumą;
- IKT kaip priemonė, išplečianti mokymo ir mokymosi galimybes;
- IKT kaip priemonė, transformuojanti dėstomo dalyko koncepcijas (Jucevičienė, 2005).

Pasak Gulbino (2011) socialinis pedagogas skiriasi savo funkcijomis ir veikla nuo mokykloje dirbančio mokytojo, todėl galima sakyti, kad socialiniam pedagogui, atsižvelgiant į jo veiklos ypatybes, galima būtų reglamentuoti atskirą socialinio pedagogo kompiuterinio raštingumo standartą. Visuotinio raštingumo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1176 (Žin., 2004, Nr. 140-5124), nusako, kad galima parengti atskiroms profesinėms grupėms profesines reikmes atitinkančias kompiuterinio raštingumo programas, papildančias Visuotinio kompiuterinio raštingumo standartą, rengti viešas diskusijas apie Visuotinio kompiuterinio raštingumo programos įgyvendinimą bei atsižvelgiant į pasiūlymus ir mokslinių tyrimų rezultatus, kasmet nagrinėti Visuotinio kompiuterinio raštingumo programos diegimo strategiją ir formuluoti naujus prioritetus.

Palyginti su tradicinėmis priemonėmis, IKT turi akivaizdžių pranašumų vizualizuojant mokomąją medžiagą, tiriant ir aiškinant įvairių objektų sąveiką, eksperimentuojant, įtvirtinant žinias, formuojant įgūdžius, pateikiant mokiniams momentinį vertinimą, ieškant informacijos, kūrybiškai išreiškiant savo mintis ir požiūrį, bendraujant realiuoju laiku arba asinchroniškai, nepaisant atstumo, bendradarbiaujant ir kt. Visa tai gali padėti gerinti ugdymą vaikų dienos centruose. Užduotims atlikti taikant IKT galimas momentinis grįžtamasis ryšys, kadangi nė viena klaida nelieka nepastebėta, tikėtina, kad mokinys ilgainiui nebekartos tų pačių klaidų sprendamas analogiškas užduotis. Interaktyviosios elektroninės mokymosi priemonės padės geriau suvokti sudėtingesnius reiškinius, tačiau tikrai nepakeis išvykų į gamtą, piešimo, rašymo ranka, lankymosi teatre ir kt. IKT naudojimo veiksmingumas ugdant mokinius priklauso nuo mokytojo požiūrio į inovatyvius mokymo metodus integruojant IKT, jo entuziazmo, noro mokytis, tobulėti, ne tik nuo formaliai įgytos kompiuterinio raštingumo kompetencijos. Siekiant tobulinti

socialinio pedagogo veiklą taikant informacines ir komunikacines technologijas, svarbu įvertinti, kokias funkcijas socialinis pedagogas atlieka ir kurios yra reglamentuojamos Lietuvos Respublikos teisės aktais, išanalizuoti veiklas, kurias jis gali atlikti pasitelkdamas IKT. Remiantis moksliniais šaltiniais vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo prielaidas išskirčiau tris, tai yra priemonės, gebėjimai bei pasirengimas, kuri išskirčiau į motyvaciją bei kompetencijas.

Atlikta mokslinės literatūros analizė leidžia išskirti **pagrindines vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos sudedamąsias dalis, pateiktas teoriniame modelyje (žr. 6 pav.), tai yra technologinis raštingumas, informacinis raštingumas, socialinis raštingumas, pedagoginė kompetencija bei vadybinė kompetencija**. Būtent šios IKT kompetencijos dalys dažniausiai minimos moksliniuose šaltiniuose nagrinėjant pedagogų bei socialinių darbuotojų IKT kompetencijas.

5 pav. Vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo prielaidos.

Teoriniame modelyje išskiriamos veiklos bei priemonės, atspindinčios kompetencijos sudedamąsias dalis. Technologinį raštingumą atspindi mobilūs prietaisai, kompiuteris bei internetas, informacinį raštingumą – mokymosi aplinkos, informacinės sistemos bei debesų technologijos, socialinį raštingumą atspindi elektroninis dienynas, bendradarbiavimas bei socialiniai tinklai, pedagoginę kompetenciją atspindi IKT taikymas, asmenybės tobulėjimas bei mokomųjų žaidimų taikymas, vadybinę kompetenciją – planavimas, elektroninis portfelis bei administravimo įrankiai. Siekiant kokybiškų paslaugų svarbu, kad darbuotojai dirbantys vaikų dienos centruose išmanytų informacines, komunikacines technologijas bei nuolat jas tobulintų. Labai svarbu sukurti sąlygas darbuotojų profesiniam bei asmeniniam tobulėjimui, naujų kompetencijų ugdymui bei tobulinimui. Darbuotojams įvaldžius IKT kompetenciją vaikų dienos centruose paslaugos suteikiamos kur kas kokybiškesnės, darbuotojai lengvai randa reikiamą informaciją iš įvairių duomenų bazių (teisiniai, psichologiniai, metodiniai ir pan.), geba ją pritaikyti, vyksta bendradarbiavimas (tarpinstitucinis bei su vaiko šeima), pagreitėja administracinis darbas, paslaugų gavėjai (vaikai bei tėvai) kur kas priimtinau priima informaciją bei mokosi technologijų pagalba. Teorinis modelis atspindi vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo prielaidas, kurios yra priemonės, gebėjimai bei pasirengimas (motyvacija ir kompetencijos). IKT kompetencijos teigiama nauda yra žinoma, todėl išryškėja poreikis, iš vaikų dienos centrų darbuotojų, tobulėjimo.

II. VAIKŲ DIENOS CENTRŲ DARBUOTOJŲ PROFESINIO TOBULĖJIMO GALIMYBIŲ TAIKANT IKT TYRIMO METODOLOGIJA

2.1. Tyrimo metodika

Mokslininkai (Merkys, 1995; Kardelis, 2005; Bitinas, 2006; ir kt.) tyrimo metodologiją apibrėžia kaip teoriją, kuri nagrinėja mokslinio pažinimo procesą, jo principus, mokslinio tyrimo metodus ir techniką.

Siekiant diagnozuoti ir išryškinti vaikų dienos centrų darbuotojų profesinio tobulėjimo galimybes taikant IKT, buvo atliktas empirinis tyrimas.

Tyrimo procesas. Tyrimą sudarė šie etapai:

2015 gruodis - literatūros paieška;

2016 kovas - interviu duomenų rinkimas;

2016 balandis- duomenų apdorojimas.

Tyrimo metodai. Vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybės buvo tirtos taikant mokslinės literatūros analizės, interviu, kokybinės turinio (content) analizės metodus.

Vykdamas tyrimą, duomenys buvo renkami naudojantis kokybine tyrimo metodika – interviu metodu. Šio metodo pasirinkimą lėmė tai, jog tyrėjui aktualus kokybinis duomenų rinkimo aspektas, siekiant prasmingai suvokti informanto požiūrį, vertinimą ir nuomonę, jo patirtį.

Su vaikų dienos centrų darbuotojais buvo atliekamas struktūruotas interviu, kurio metu buvo iš anksto numatytos temos ir problemos, aptariamose interviu metu. Struktūruotas interviu remiasi iš anksto tyrėjo paruoštu interviu planu, kuriame numatytos konkrečios klausimų formuluotės (dažnai – ir atsakymų formuluotės), bei nustatyta griežta klausimų pateikimo seka. Griežtai struktūruotame interviu tyrėjas gali užduoti tik tokius klausimus, tik tokia seka ir tik tokia formuluote, kokia yra pateikta interviu plane (Telešienė, 2008). Pagrindinis šio tipo interviu privalumas: interviu gaunama išsamesnių, susistemintų duomenų, o pats interviu vyksta įprastine, pokalbio forma. Interviu sudarė 10 klausimų, susijusių su tyrimo problema, siekiant išsiaiškinti vaikų dienos centrų darbuotojų profesinio tobulėjimo galimybes taikant IKT.

Tiriant vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes, tyrėjui aktualu giliau patyrinėti darbuotojų motyvus, požiūrį į veiklą, kuriose dalyvauja tikslumą ir organizavimo ypatumus, motyvaciją veiklai. Tuo tikslu, interviu atsakymų turinys analizuotas taikant kokybinės turinio (content) analizės metodą, kuris yra kokybinės diagnostikos priemonė (Žydzūnaitė, 2006). Kokybinė

turinio (content) analizė susideda iš keturių žingsnių: 1) daugkartinis teksto skaitymas, 2) manifestinių kategorijų išskyrimas, remiantis „raktiniais“ žodžiais, 3) kategorijų turinio skaidymas į subkategorijas, 4) kategorijų ir subkategorijų interpretavimas ir pagrindimas iš teksto išskirtais įrodymais. Taigi, turinio (content) analizės esmė yra informacijos grupavimas į kategorijas. Visų pirma, kategorijos sudaromos teorinėje plotmėje, taip sudaromos pagrindinių kategorijų sritys. Kadangi interviu atsakymus sudaro labai daug teiginių ir tiesiogiai pereiti prie šių duomenų analizės praktiškai neįmanoma, todėl reikia išsiskirti subkategorijas.

Tyrimo etikos principų užtikrinimas. Tyrimo metu buvo laikomasi būtinų etikos principų:

- gavus vaikų dienos centrų darbuotojų sutikimą, buvo prašoma rasti galimybę sudalyvauti tyrime, atsakant į tyrėjui aktualius klausimus, akcentuojant asmeninę informanto apsisprendimo laisvę dalyvauti tyrime, ar ne;
- informantų buvo klausama, ar jie neprieštaruoja, jog apklausa bus užsirašinėjama;
- informantams sutikus, jie buvo informuoti apie interviu turinį, tyrimo tikslą, apklausos trukmę ir garantuojamą gautų duomenų konfidencialumą;
- tyrimo metu, buvo siekiama jog tyrimo dalyviai jaustųsi patogiai, nesuvaržytai.

Vykdamas tyrimą, atsižvelgta į etinius principus, tokiu būdu stengiantis užtikrinti tiriamojo teises ir galimybę jaustis patogiai. Tyrimo metu nebuvo susidurta su jokiais etinėmis problemomis, pažeidžiančiomis anksčiau minėtas informantų teises ir anonimiškumą.

Tyrimo instrumentas. Gauti klausimai buvo suvesti į klausimyną ir pateikti apklaustiesiems. Interviu buvo vykdoma 2016 m. balandžio mėn. Prieš vykdamas interviu su informantu individualiai susitarta dėl jam patogaus laiko, galimybės dalyvauti tyrime.

Tyrimo apribojimai. Tyrimo metu buvo vykdoma tikslinė kriterinė tiriamųjų atranka, kuri, siekiant sudaryti reprezentatyvią imtį, socialiniuose tyrimuose naudojama dažniausiai. Tikslinė kriterinė tiriamųjų atranka buvo pasirinkta, dėl išsikeltos aiškaus tikslo atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes. Tyrime apklausiami tik Kauno miesto vaikų dienos centrų darbuotojai. Ši atranka taip pat garantuoja, jog pasirinkti kintamieji tikrai atitinka tyrėją dominančias charakteristikas. Būtina pabrėžti, jog tyrimo imtis yra pakankamai lokali ir neleidžia daryti galutinių apibendrinančių išvadų, todėl pateikti duomenys neturėtų būti traktuojami kaip reprezentatyvūs visų vaikų dienos centrų darbuotojų atžvilgiu ir gali būti traktuojami kaip pagrindas tolimesniems, gilesniems tyrimams.

Tyrimo dalyvių skaičius. Interviu (A): Interviu dalyvių imtis ne tikimybinė, tikslinė, kriterinė. Dalyvių skaičius 20. Apklausti vaikų dienos centrų darbuotojai.

2.2. Tyrimo kriterijų ir indikatorių pagrindimas.

Tyrimu siekiama atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes. Remiantis analizuota mokslinė literatūra bei teorinėje dalyje sukurtu vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo prielaidų modeliu (žr. 1.3. poskyrį, 5 pav.), išskiriamos pagrindinės tyrimo charakteristikos – priemonės, gebėjimai bei pasirengimas. Charakteristikų pagrindu sudaryta kriterijų ir indikatorių matrica (žr. 3 lentelė).

3 lentelė Vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybės: tyrimo charakteristikos, kriterijai, indikatoriai

CHARAKTERISTIKOS	KRITERIJAI	INDIKATORIAI
1. Priemonės	1.1. Techninės mokymo priemonės	1.1.1. Prieiga internete
		1.1.2. Galimybė naudotis kompiuteriu
		1.1.3. Galimybė naudotis mobiliais įrenginiais
		1.1.4. Operacinės sistemos parankumas
	1.2. Edukacinės priemonės	1.2.1. Informacinių sistemų prieigos
		1.2.2. Debesų technologijos prieigos
		1.2.3. Elektroninio dienyno prieigos
		1.2.4. Socialinių tinklų valdymas
		1.2.5. Mokomųjų žaidimų įrankiai
		1.2.6. Informacinių sistemų naudojimas
2. Gebėjimai	2.1. Pedagoginė kompetencija	2.1.1. IKT taikymas, mokymosi aplinkos, mokomieji žaidimai, informacinės sistemos
		2.1.2. Mokymosi aplinkų naudojimas
		2.1.3. Mokomųjų žaidimų taikymas
		2.1.4. Informacinių sistemų naudojimas
	2.2. Vadybinė kompetencija	2.2.1. Elektroninio portfelio kūrimas
		2.2.2. Veiklų planavimas IKT priemonėmis
		2.2.3. Administravimo įrankių naudojimas
		2.2.4. Bendradarbiavimas IKT priemonėmis
		2.2.5. Informacinių sistemų naudojimas
		2.2.6. Mokomųjų žaidimų taikymas

3 lentelė tęsinys kitame lape

3 lentelė tęsinys

3. Pasirengimas	3.1. Kompiuterinio raštingumo plėtojimas.	3.1.1. Kompiuterinio raštingumo žinių bei įgūdžių tobulinimas
	3.2. Kompetencijos	3.2.1. Dalyvavimas mokymuose
		3.2.2. Kursų išklaušimas
		3.2.3. Dalyvavimas seminaruose
		3.2.4. Kompetencijų tobulinimas
		3.2.5. Naujų žinių, įgūdžių bei gebėjimų įgijimas
	3.3. Motyvacija	3.3.1. Asmenybės tobulėjimas
		3.3.2. Skatinimas iš šalies
		3.3.3. Savimotyvacija

Pagal pateiktus indikatorius buvo sudaryti 10 struktūruoto interviu klausimai, siekiant atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes.

Klausimų pagrindimas. Interviu klausimai yra autoriniai ir paruošti siekiant atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes. Klausimus sudaro trys struktūriniai blokai:

- 1) įžanginė (atmintinė);
- 2) bendro pobūdžio klausimų;
- 3) diagnostinių (konstrukto) kintamųjų blokas.

Įžanginėje dalyje trumpai apibūdinamas tyrimo tikslas, institucija atliekanti tyrimą, kam bus naudoti surinkti duomenys, užtikrinamas nuoširdumas pabrėžiamas nuoširdžių atsakymų vertingumas, nurodoma, kas atlieka tyrimą ir kiek laiko turėtų užtrukti interviu.

Antrajam interviu klausimų bloke pateikiami bendro pobūdžio klausimai, kurie yra susiję su IKT kompetencija. Šie klausimai yra skirti norint atskleisti darbuotojų nuomonę nagrinėjama tema bei identifikuoti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijas.

Trečiasis diagnostinių (konstrukto) kintamųjų blokas skirtas gauti patikimą informaciją apie tiriamą dalyką – atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes.

Remiantis šiais trimis klausimų blokais buvo atliktas tyrimas – iš dalies struktūruotas interviu. Tyrime pateikiama išanalizuoti duomenys bei vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybių tyrimo rezultatai.

III. VAIKŲ DIENOS CENTRŲ DARBUOTOJŲ IKT KOMPETENCIJOS TOBULINIMO GALIMYBĖS TYRIMAS

Tyrimo metu Kauno vaikų dienos centruose buvo siekiama atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes. Šiam tikslui pasiekti buvo apklausiami Kauno miesto vaikų dienos centrų darbuotojai. Struktūruoto interviu metu apklausti dvidešimt informantų: socialiniai pedagogai, socialiniai darbuotojai bei psichologai.

3.1. Kokybinės turinio (content) analizės rezultatai

Vaikų dienos centrų darbuotojams buvo pateikti pagrindiniai dešimt klausimų. Kadangi pasirinktas struktūruotas interviu, tyrėjas laikėsi numatytų klausimų. Pirmieji klausimai pateikti siekiant atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų tobulinamas kompetencijas bei mokymus kuriuose tenka dalyvauti.

Kitais keturiais klausimais siekiama išsiaiškinti vaikų dienos centrų darbuotojų atliekamas veiklas, kurioms vykdyti reikalinga IKT kompetencija. Taip pat siekiama atskleisti turimas IKT priemones vaikų dienos centruose, kylančias problemas bei galimybes konsultuotis kylančiais klausimais.

Kitais keturiais klausimais siekiama nustatyti kokias veiklas vaikų dienos centre būtų poreikis vykdyti, tačiau tam nėra galimybių. Taip pat siekiama atskleisti kokius IKT kompetencijos gebėjimus bei įgūdžius yra poreikis tobulinti bei kokios sąlygos yra sudaromos tobulinti darbui reikalingas kompetencijas vaikų dienos centre. Paskutiniu klausimu siekiama išsiaiškinti veiksmingiausias motyvacijos tobulinti kompetencijas priemones.

Pirmasis klausimyno klausimas „*Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą?*“ buvo sudarytas siekiant atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų kompetencijų tobulinimą. Apklaustųjų duomenys buvo suvesti į lentelę (žr. 4 lentelė), kurioje išskirta kategorija yra kompetencijų tobulinimas, o subkategorijos – darbo su vaikais kompetencijos, darbo su socialinėmis šeimomis bei bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžiai.

4 lentelė Vaikų dienos centrų darbuotojų kompetencijų tobulinimas

KATEGORIJA	SUBKATEGORIJA	PATVIRTINANTIS TEIGINYS
------------	---------------	-------------------------

4 lentelė tęsinys kitame puslapyje

4 lentelė tęsinys

Kompetencijų tobulinimas	Darbo su vaikais kompetencija	„...tenka tobulinti <i>darbo su vaikais</i> , jaunuoliais bei šeimomis įgūdžius“; „... <i>vaikų dienos centrų darbuotojų kompetencijų tobulinimui</i> “; „...tenka tobulinti <i>darbo su vaikais kompetencijas</i> „...tobulinti tiesioginio <i>darbo su vaiku kompetencijas</i> “;
	Darbo su socialinėmis šeimomis kompetencija	„...tobulinti <i>darbo su socialinės rizikos šeima kompetencijas</i> “; “; „...tobulinu <i>darbo su socialinės rizikos šeimomis kompetencijas</i> “; „...tenka tobulinti darbo su vaikais, jaunuoliais bei šeimomis įgūdžius“; „Dažniausiai tobulinu <i>darbo su socialinės rizikos šeima kompetencijas</i> “.
	Bendravimo bei bendradarbiavimo įgūdžiai	„... <i>bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius</i> “; „...dėmesį stengiamės <i>tarpusavio komunikacijai bei savitarpio supratingumui</i> “; „...tobulinti mokymosi mokytis bei <i>bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencijas</i> , tačiau jas tobulinu neformalioje aplinkoje <...> dirbant tokį darbą reikia nuolat tobulėti ir priimti vis naujus iššūkius“; „... <i>emocinės kompetencijos tobulinimas</i> “; „...tenka tobulinti <i>bendravimo ir bendradarbiavimo</i> “; „...tenka tobulinti <i>tarpusavio bendravimo ir bendradarbiavimo tarp organizacijų, su šeimomis įgūdžius</i> “; „...tenka tobulinti mokymosi mokytis, <i>bendravimo kompetencijas</i> “.

Galima teigti, kad visi vaikų dienos centrų darbuotojai tobulina kompetencijas, tačiau vieni aktyviau už kitus. Beveik visų tobulinamos kompetencijos yra tiesiogiai susieja su jų atliekamomis pareigybėmis, tai yra darbo su vaikais, darbo su socialinės rizikos šeimomis kompetencijos bei bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių tobulinimas.

Antruoju klausimu – *kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas?* Siekta atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų mokymus, konferencijas bei seminarus, kuriuose jie tobulina savo turimas kompetencijas. Apklaustųjų atsakymai pateikti lentelėje (žr. 5 lentelė), kurioje kategorija išskirta kompetencijų tobulinimas mokymuose, o subkategorijos – darbas su vaikais, darbas su jaunimu, darbas su socialinės rizikos šeima.

5 lentelė Vaikų dienos centrų darbuotojų kompetencijų tobulinimas dalyvaujant mokymuose

KATEGORIJA	SUBKATEGORIJA	ĮRODANTIS TEIGINYS
------------	---------------	--------------------

5 lentelė tęsinys kitame puslapyje

5 lentelė tęsinys

Kompetencijų tobulinimas mokymuose	Darbas su vaikais	„...mokymai buvo „ <i>Darbas su vaikais ir jaunimu</i> “ <...> <i>vaikų dienos centro tema</i> dalyvauju Šeimos santykių instituto organizuojamuose seminaruose <...> Kauno miesto savivaldybėje vykstančiuose konferencijose“; „...tenka dalyvauti konferencijose, kuriose pristatomos šalių patirtys. Dalyvauju mokymuose nagrinėjančiuose temas darbo su socialinės rizikos šeimomis, <i>vaikais</i> bei jaunimu“; „...nemažai <i>mokymų darbo su vaikais</i> bei jaunuoliais temomis“; „...mokymai yra <i>vaikų dienos centrų darbuotojų kompetencijų tobulinimo ar kvalifikacijos kėlimo</i> “; „...tęstiniame projekte „ <i>Vaikų dienos centrų</i> , atvirų jaunimo centrų, erdvių darbuotojų ir savanorių kompetencijų kėlimas““; „... <i>ankstyvosios intervencijos programos</i> pristatymas“.
	Darbas su jaunimu	„...Taip pat <i>Jaunimo reikalų departamento</i> organizuojamuose mokymuose“; „...mokymai buvo „ <i>Darbas su vaikais ir jaunimu</i> ““; „...tenka dalyvauti konferencijose, kuriose pristatomos šalių patirtys. Dalyvauju mokymuose nagrinėjančiuose temas darbo su socialinės rizikos šeimomis, vaikais bei jaunimu“; „...nemažai mokymų darbo su vaikais bei <i>jaunuoliais</i> temomis“; „...tęstiniame projekte „ <i>Vaikų dienos centrų, atvirų jaunimo centrų, erdvių darbuotojų ir savanorių kompetencijų kėlimas</i> ““.
	Darbas su socialinės rizikos šeima	„... <i>Šeimos instituto</i> organizuojamuose mokymuose“; „...tenka dalyvauti konferencijose, kuriose pristatomos šalių patirtys. Dalyvauju mokymuose nagrinėjančiuose temas <i>darbo su socialinės rizikos šeimomis, vaikais</i> bei jaunimu“.

Apibendrinant šio klausimo atsakymus galima teigti jog vaikų dienos centrų darbuotojai dalyvauja mokymuose, seminaruose bei konferencijose darbo su vaikais, jaunimu bei socialinės rizikos šeimų temomis. Kaip tikslingus mokymus teikiančios įstaigos buvo įvardintos Jaunimo reikalų departamentas, Šeimos santykių institutas bei Kauno miesto savivaldybė.

Trečiasis klausimas - *kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe?* Šiuo klausimu siekta išskirti konkrečias veiklas vaikų dienos centre, kurioms reikalinga IKT kompetencija. Apklausos dalyvių atsakymai suvesti lentelėje (žr. 6. lentelė).

6 lentelė Vaikų dienos centrų darbuotojų vykdomos veiklos taikant IKT kompetenciją

KATEGORIJA	SUBKATEGORIJA	PATVIRTINANTIS TEIGINYS
------------	---------------	-------------------------

6 lentelė tęsinys kitame puslapyje

6 lentelė tęsinys

Vykdamos veiklos	Administravimo veiklos	„...rašant projektus bei ataskaitas, nes tenka pasieškoti informacijos duomenų bazėse <...> viešinant dienos centro veiklas socialiniuose tinkluose. Internetu tenka bendrauti su kitais dienos centrais google groups‘e, <...> tenka ieškoti idėjų, metodų bei medžiagos internete“; „Dokumentų pildymui, ataskaitų rašymui, veiklų planavimui <...> institucijų paieškai“; „...norint užsiregistruoti į mokymus tam reikalinga IKT <...> raštvedybai, kadangi dokumentacijos pildymas yra kasdienė veikla“; „...raštvedybai <...> tenka naudoti Word‘u <...> viešiname informaciją apie centrą facebook paskiroje“; „...organizuojant darbą, planuojant veiklas, bendradarbiaujant bei tobulinant savo turimus gebėjimus“; „...dokumentų pildymui, vaikų elektroninių dienynų peržiūrai, bei reikiamos informacijos paieškai“; „Buhalterijai, ataskaitoms, viskam, kas su tuo susiję“; „...informacijos paieškai, dokumentų ruošimui, pildymui ir panašiai“.
	Užimtumo organizavimas	„...laisvalaikį kartais tenka leisti žiūrint įvairius filmus per multimediją“; „...reikalingiausia norint vaikams parengti kuo įdomesnę ugdomąjį užsiėmimą“; „Užimtumo planavimui, ruošiant namų darbus“; „Užimtumo užsiėmimams vesti, nes tenka ne tik filmus žiūrėti, bet ir ieškoti idėjų vaikų kūrybiniam lavinimui“.
	Edukacija	„...norint sukontroliuoti vaikų namų darbus tenka tikrinti jų elektroninius dienynus“; „Tenka dirbti ir su Powerpoint‘u, darom pristatymus“; „...tenka ir padėti kurti filmukus, ir pristatymus, ir žaidimus, ieškoti informacijos informacinėse sistemose“; „...edukacinėms, kai tenka ieškoti informacijos, mokomųjų filmukų ar tiesiog naujų metodų“; „...dokumentų pildymui, vaikų elektroninių dienynų peržiūrai, bei reikiamos informacijos paieškai“; „Užimtumo planavimui, ruošiant namų darbus“.

Galima teigti jog daugiausiai IKT kompetencija vaikų dienos centro darbuotojams reikalinga administraciniai veiklai, tai projektų rašymui, įvairių dokumentų pildymui, bendradarbiavimui, viešinimui bei informacijos paieškai. Kitos vykdomos veiklos pasitelkiant IKT kompetenciją yra įdomaus užimtumo organizavimas bei edukacija. Vaikų dienos centrų darbuotojų teigimu yra nuolat ieškoma informacija duomenų bazėse, tikrinami elektroniniai dienynai, ruošiami namų darbai kompiuterio pagalba, rengiami pristatymai.

Ketvirtasis klausimas - *su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose?* Šiuo klausimu siekta išsiaiškinti ar darbuotojai turi galimybę kreiptis dėl pagalbos ir ką jie daro iškilus klausimams taikant IKT. Apklausos dalyvių atsakymai suvesti į lentelę (žr. 7 lentelė).

7 lentelė Vaikų dienos centrų darbuotojų konsultacijos IKT klausimais

KATEGORIJA	SUBKATEGORIJA	ĮRODANTIS TEIGINYS
Konsultacijos IKT klausimais	Konsultuojamės su artimaisiais	„Niekuo, nebent stringant technikai <i>skambteliu pažįstamiems</i> “; „...pasikonsultuoju su kolega, <i>draugais, šeimos nariais</i> “; „... <i>kreipiamės į artimuosius išmanančius IKT</i> “; „ <i>Skambinu pažįstamiems, kurie, mano žinioje, turi apie tai nemažai supratimo</i> “; „ <i>Skambinu draugams, kad padėtų</i> “.
	Ieškom atsakymų internete	„... <i>su pačiu internetu</i> . Iškilus klausimams <i>ieškau atsakymų googl'e</i> “; „...turim visa galį <i>googl'e</i> , kuris atsako į visus klausimus“; „...dažniausiai tenka informacijos <i>ieškoti internete</i> “; „...pati išsprendžiu kylančius klausimus <i>internetu pagalba</i> “.
	Konsultuojamės su kolegomis	„ <i>Konsultuojuosi su kolege</i> “; „... <i>pasikonsultuoju su kolega, draugais, šeimos nariais</i> “; „... <i>tarp kolegų pasikalbam kas nepavyksta ir kaip tai būtų galima padaryti</i> “; „ <i>Su savo kolega <...> Kadangi turiu gana gerus kompiuterinio raštingumo įgūdžius, man dažniausiai tenka konsultuoti kitus</i> “; „ <i>Su bendradarbe pasidaliname kylančiais klausimais</i> “; „ <i>Konsultuojuosi su kolege arba savanoriais išmanančiais IKT geriau už mane</i> “.

Apibendrinant duomenis galima teigti jog asmenų profesionaliai konsultuojančių darbuotojus nėra. Kylančiais klausimais kolegoms dalinasi tarpusavyje, kreipiasi į išmanančius IKT artimuosius arba tiesiog patys naršo internete ieškodami atsakymų į iškilusius klausimus.

Penktuoju klausimyno klausimu siekta atskleisti *kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre?* Šiuo klausimu norima sužinoti vaikų dienos centrų turimą IKT materialinę bazę. Lentelėje (žr. 8 lentelė) pateikti apklausos dalyvių atsakymai.

8 lentelė Vaikų dienos centrų naudojamos IKT priemonės

KATEGORIJA	SUBKATEGORIJA	ĮRODANTIS TEIGINYS
------------	---------------	--------------------

8 lentelė tešinys

IKT priemonės	Kompiuteris	„Centre turime tik <i>kompiuterį</i> “; „... <i>kompiuteris</i> ir projektorius. Žinoma, išmanieji telefonai arba planšetiniai kompiuteriai, tačiau ne visi vaikai turi tokius įrenginius, tai stengiamės jų per daug dažnai nenaudoti“; „ <i>Naudojamės kompiuteriu</i> ir multimedija“; „ <i>Turim kompiuterį</i> su internetu“; „... <i>kompiuteris</i> , multimedija, mobilusis telefonas“; „Dienos centre <i>turime kompiuterį</i> “; „ <i>Naudojamės kompiuteriu</i> bei projektoriumi“; „Dienos centras kasdien naudoja <i>kompiuterį</i> “; „... <i>naudojamės kompiuteriu</i> bei asmeniniais telefonais“; „... <i>naudojamas kompiuteris</i> “.
	Projektorius	„... <i>kompiuteris</i> ir <i>projektorius</i> . Žinoma, išmanieji telefonai arba planšetiniai kompiuteriai, tačiau ne visi vaikai turi tokius įrenginius, tai stengiamės jų per daug dažnai nenaudoti“; „Naudojamės kompiuteriu ir <i>multimedija</i> “; „... <i>kompiuteris</i> , <i>multimedija</i> , mobilusis telefonas“; „Naudojamės kompiuteriu bei <i>projektoriumi</i> “; „... <i>išmanųjį televizorių</i> , kuriuo dažnai naudojames žiūrėdami edukacinius filmus“.
	Mobilieji įrenginiai	„...naudojame mano asmeninį <i>išmanųjį telefoną</i> “; „... <i>kompiuteris</i> ir projektorius. Žinoma, <i>išmanieji telefonai</i> arba <i>planšetiniai kompiuteriai</i> , tačiau ne visi vaikai turi tokius įrenginius, tai stengiamės jų per daug dažnai nenaudoti“; „... <i>kompiuteris</i> , multimedija, <i>mobilusis telefonas</i> “; „...naudojamės kompiuteriu bei <i>asmeniniais telefonais</i> “.

Analizės pagrindu galima teigti, kad visi dienos centrai turi kompiuterius, daugelis apklaustųjų pabrėžė, kad jis naudojamas kasdien. Kiti apklaustieji išskyrė asmeninių mobiliųjų įrenginių naudojimą kaip komunikacijos priemonę. Taip pat išskirtas projektorius bei išmanusis televizorius, kurių pagalba yra žiūrimi edukaciniai filmai bei daromi pristatymai aktualiomis temomis.

Šeštasis klausimas - *su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe?* Šiuo klausimu siekiama identifikuoti aktualiausias problemas kylančias naudojant IKT vaikų dienos centre. Lentelėje (žr. 9 lentelė) pateikiami atsakymai atliepiantys nagrinėjamą klausimą.

9 lentelė Problemos naudojant IKT

KATEGORIJA	SUBKATEGORIJA	IŠRODANTIS TEIGINYS
Problemos naudojant IKT	Priemonių stoka	„Problema didžiausia, kad <i>nelabai daug turime tų priemonių</i> ir mažai ką galime pasiūlyti vaikams“; „...problema <i>priemonių stoka</i> <...> iššūkis įvaldyti šią technologiją, o tai, mano manymu, keltų nemažai problemų“; „Tiesiog <i>techninių priemonių trūkumas</i> “;

9 lentelė tęsinys kitame puslapyje

9 lentelė tęsinys

	<p>IKT kompetencijos stoka</p> <p>„...vyresnio amžiaus kolegei <i>sunku dirbti</i> su kompiuteriu, spausdinti bei siųsti elektroninius laiškus“; „...problema ko gero ta, kad <i>nesuspėju su greitu inovacijų bėgimu</i> ir nežinau kur ieškoti ir ką daryti tame internete“; „...problema yra ta, kad visi IKT naudoja kaip kas moka, mėginimo būdu iš patirties. Tačiau <i>niekas nėra apmokomas</i> pilnai išnaudoti turimas priemones <...> net nežinau nuo ko pradėti ir kaip pasirinkti“; „...<i>problemos kyla dėl dalykų su kuriais nesusiduriame</i> kasdienėje veikloje ir tenka ieškoti išeičių <...> žaidimų, filmukų kūrimas yra iššūkis man“; „...<i>ne visada randame</i> reikiamą informaciją duomenų bazėse“; „...problemos, mano nuomone, yra <i>nežinojimas kaip atlikti</i> vieną ar kitą reikiamą funkciją su atitinkamu prietaisu“; „...kai nėra technikos, trūksta ir <i>kompetencijų jomis naudotis</i> <...> jei dabar gautume išmaniają lentą, tikrai <i>nemokėčiau ja naudotis</i>“; „...čia mano <i>IKT kompetencijos nepakanka</i>“; „Multimedija <i>ne visada klauso</i> mano komandų“.</p>
--	--

Analizuojant atsakymus išsiskyrė dvi pagrindinės problemos, tai yra IKT priemonių stoka vaikų dienos centruose bei darbuotojų kompetencijų trūkumas. Vienos apklaustosios teigimu „...manau reikalingi mokymai darbuotojams, būtent, IKT pritaikymo vaikų dienos centruose ar tiesiog ugdymo, ar užimtumo organizavime“, pritarčiau jos nuomonei, kad ši opi problema turi vieną iš realių sprendimo būdų, tačiau kada tą bus galima padaryti, čia yra klausimas.

Septintuoju klausimyno klausimu – *kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT?* Kvietėme vaikų dienos centrų darbuotojus pasvajoti ir pasidalinti savo vizijomis su mumis. Šiuo klausimu siekta atskleisti kaip galėtume palengvinti kasdienes veiklas bei patobulinti teikiamų paslaugų kokybę pritaikant IKT veiklose. Lentelėje (žr. 10 lentelė) pateikiami vaikų dienos centrų darbuotojų atsakymai.

10 lentelė Veiklų patobulinimas taikant IKT

KATEGORIJA	SUBKATEGORIJA	ĮRODANTIS TEIGINYS
Norimos vykdyti veiklos	Techninės priemonės	<p>„...<i>išmaniųjų telefonų, ar plantėčių</i>, kad visi vaikai galėtų vienu metu būti vienoje virtualioje aplinkoje, kur dalintųsi, bendrautų, kurtų bei mokytųsi virtualioje erdvėje“; „...<i>turėti projektorių</i> per kurį būtų galima žiūrėti filmus bei daryti pristatymus įvairiomis temomis“; „edukacinių filmų peržiūros per <i>didesnį ekraną</i> nei kompiuterio <...> prezentacijas būtų galima daryti vaizdingesnes, bet tam reikalingas <i>projektorius, interaktyvi lenta ar išmanus televizorius</i>“; „daugiau <i>kompiuterių</i>, kad galėtume mokytis kompiuterinio raštingumo visi kartu, visiems pabandant, o ne prie vieno kompiuterio“; „...norėjęs vaikams suteikti</p>

10 lentelė tęsinys kitame puslapyje

10 lentelė tęsinys

		daugiau galimybių įgyti <i>kompiuterinį</i> raštingumą“; „...išmanoji lenta arba televizorius ant vienos iš mūsų dienos centro sienų <...> vaikai galėtų daugiau prisiliesti prie šių technologijų, galėtume organizuoti IKT panaudojimo užsiėmimus vaikams“; „Norėčiau įsigyti ir praktiškai naudoti <i>xbox kinect</i> “; „...jeigu turėtume <i>projektorių</i> galėtume žiūrėti edukacinius filmus, daryti pristatymus IKT pagalba“.
	Edukacinės veiklos	„... <i>užsiėmimų vizualizuojant tematiką</i> , tarkim pristatinėjant kokią temą papildyti ją interaktyviomis priemonėmis <...> <i>nukeliauti virtualiai</i> į tos šalies gatves, pamatyti gamtą, žmones, kažką panašaus į <i>streat view</i> <...> <i>Geocaching</i> programėlę, kurios metu telefono pagalba ieškoti paslėptų lobių aplinkinėse vietose“; „...sukurti kokį <i>edukacinį filmuką</i> kartu su vaikais, įtraukiant juos tiek į vaidybą, filmavimą, tiek ir montavimą, viešinimą“; „... <i>interaktyvius užsiėmimus virtualioje erdvėje</i> , visiems prisijungus prie vieno tinklo“; „...vesti <i>kompiuterinio raštingumo kursus</i> vaikams, kad jie kompiuteriais ne tik žaistų“; „pravesti <i>techninį užsiėmimą</i> supažindinanti vaikus kas yra kompiuterio viduje, kaip viskas vyksta. Kaip internetas pasiekia mus ir panašiai“.

Analizės pagrindu galima teigti, kad vaikų dienos centrų darbuotojų vizijos atsiremia į naujų technologijų įsigijimą, išreiškiamas poreikis kompiuteriams, projektoriams ir kitai technikai. Tačiau nemaža dalis darbuotojų atskleidė veiklas, kurias galėtų vykdyti su turimomis priemonėmis. Tikimasi, kad šie pamąstymai prives prie veiklos įgyvendinimo. Techninės priemonės yra labai svarbu, tačiau dar svarbiau jas mokėti valdyti bei maksimaliai išnaudoti jau turimas priemones.

Aštuntasis klausimas skirtas įsivardinti *kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti?* Vaikų dienos centrų darbuotojų klausama kokius IKT kompetencijos įgūdžius bei gebėjimų, jų nuomone, būtų poreikis tobulinti. Siekiama įsivardinti tobulintinas IKT kompetencijos dalis. Lentelėje (žr. 11 lentelė) pateikti apklaustųjų požiūriai į tobulintinas IKT kompetencijos sritis. Kaip kategoriją išskiriami tobulintini įgūdžiai bei gebėjimai, subkategorijos išskiriamos trys, tai informacijos paiešką, edukacijai skirtus įrankius bei veiklas papildančias priemones.

11 lentelė Tobulintini IKT kompetencijos įgūdžiai/gebėjimai

KATEGORIJA	SUBKATEGORIJA	ĮRODANTIS TEIGINYS
Tobulintini įgūdžiai/gebėjimai	Informacijos paieška	„...lengviau naudotis <i>informacinėmis sistemomis</i> , žinoti laisvos prieigos <i>duomenų bazes</i> , kurių <i>informaciją</i> galėčiau tikslingai panaudoti savo darbe“; „...patobulinti <i>medžiagos atsirinkimą</i> , sužinoti vertingas <i>duombazes</i> <...> atnaujinti turimas žinias“; „problemų kyla

11 lentelė tęsinys kitame puslapyje

11 lentelė tęsinys

		<i>su informacijos paieška, tai gal ir patobulinti norėčiau šiuos įgūdžius“.</i>
	Edukacijai skirti įrankiai	<i>„...praplėsti savo turimas žinias ir susipažinti su daugiau <i>edukacijai skirtų įrankių</i> <...> norėčiau taip pat juos puikiai įvaldyti“; „...išmokti dirbti su populiariomis <i>šiuolaikinėmis edukacinėmis programomis</i>, kad galėčiau išnaudoti maksimaliai turimą inventorių“; „...patobulinti medžiagos atsirinkimą, sužinoti vertingas duombazes, <i>edukacines aplinkas</i> kurias būtų galima pritaikyti vaikų dienos centro užimtumui <...> atnaujinti turimas žinias“; „...atnaujinti žinias apie <i>mokomąsias priemones internete</i>, kokias ir kaip jas galima pritaikyti šiandien vaikų dienos centre <...> praktiškai išbandytų bei pasiteisusių <i>mokomųjų žaidimų ar užduočių</i>, kurias galėtume pritaikyti dienos centre“; „...papildyti turimas žinias apskritai apie IKT ir kuo labiau paliesti praktinių dalykų, kaip efektyviai tai išnaudoti <i>edukaciniais tikslais</i>“; „...IKT pritaikymą <i>edukaciniais tikslais, mokymui skirtus įrankius</i>“; „...žinias apie <i>edukacines aplinkas internete</i>“.</i>
	Veiklas papildančios priemonės	<i>„... video kūrimo ir redagavimo įgūdžius“; „...atrasti kokių nors kompiuterinių programų, kurias tiesiog galėčiau panaudoti savo darbe, siekiant <i>palengvinti darbo procesą? Arba sumažinti popierizmą</i>“; „...patobulinti darbo su <i>multimedija</i> įgūdžius“; „...išmokti dirbti su <i>photoshop</i>“.</i>

Apklausus informantus išsiskyrė poreikis tobulinti žinias bei įgūdžius informacijos paieškoje internete. Daugelis apklaustųjų išryškino šią problemą, pabrėžė nežinantys vertingų, laisvai prieinamų duomenų bazių. Taip pat matomas poreikis gilinti žinias apie edukacinius įrankius, mokomąsias aplinkas bei žaidimus. Kaip svarbų dalyką išskyrė mokomųjų įrankių praktinį pritaikymą vaikų dienos centro veiklose. Kitos išsiskyrusios tobulintinos žinos, tai apie veiklas papildančias bei palengvinančias priemones. Nuskambėjo poreikis tobulinti video medžiagos kūrimo bei redagavimo, darbo su multimedija įgūdžius.

Devintasis klausimyno klausimas - *kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe?* Šiuo klausimu siekta išsiaiškinti realią situaciją kompetencijų tobulinimo galimybėms vaikų dienos centruose. Pateiktoje lentelėje (žr. 12 lentelė) atskleistos darbuotojams sudaromos sąlygos tobulintis.

12 lentelė Galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas

KATEGORIJA	SUBKATEGORIJA	ĮRODANTIS TEIGINYS
Sudaromos galimybės	Leidžiama dalyvauti mokymuose	<i>„...išleidžia iš darbo jeigu rodai norą sudalyvauti mokymuose ar seminaruose“; „...išleidžia jeigu norime dalyvauti mokymuose“;</i>

12 lentelė tęsinys kitame puslapyje

12 lentelė tęsinys

		„ <i>ragina dalyvauti</i> mokymuose, persiunčia gautą informaciją apie naudingus renginius <...> <i>reikalauja dalyvauti</i> vaikų dienos centrų asociacijos susirinkimuose“; „...skatina ugdyti bei tobulinti kompetencijas, esant poreikiui <i>išleidžia iš darbo</i> “; „ <i>Leidimas dalyvauti</i> mokymuose“; „...mus <i>lengvai išleidžia darbo metu</i> , be jokių problemų“; „...reikia pačiai ieškotis mokymų“; „... <i>išleidžia į mokymus</i> , tik reikia susitarti su kolege“; „ <i>Galimybės yra</i> , reikia tik noro dalyvauti“.
	Moka patys darbuotojai	„Sąlygos sudaromos tik noro reikia turėti, domėtis bei, žinoma, <i>pinigų turėti</i> “; „...už mokamus <i>kursus tenka mokėtis patiems</i> “; „Yra galimybė eiti į mokymus, tačiau už juos <i>reikia susimokėti pačiam</i> <...> stengiamės atrasti nemokamus, bet vertingus mokymus“.

Apibendrinant vaikų dienos centrų darbuotojams sudaromas sąlygas tobulintis, galima teigti, kad organizacijos noriai išleidžia darbuotojus tobulintis, yra kurie netgi ragina, netgi informuoja apie galimybes. Tačiau, kaip bebūtų, išryškėjo problema kuri varžo darbuotojų kompetencijų tobulinimo galimybes, tai yra pinigai. Organizacijos neapmoka darbuotojų mokamų mokymų, todėl tobulinimosi galimybės yra ribotos, daugelis renkasi tik nemokamus kursus. Dėl to galime teigti jog darbuotojai, kad ir kokie motyvuoti būtų, ne visada gali sau leisti tobulinti turimas kompetencijas.

Paskutinysis klausimyno klausimas - *kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas?* Šiuo tyrimo klausimu siekiama atskleisti darbuotojus motyvuojančius faktorius tobulinti turimas kompetencijas. Pateiktoje lentelėje (žr. 13 lentelė) išskiriama darbuotojus motyvuojantys faktoriai.

13 lentelė Darbuotojų motyvacija

KATEGORIJA	SUBKATEGORIJA	ĮRODANTIS VEIKSNYS
Darbuotojų motyvacija	Noras gerai atlikti darbą	„...motyvuoja <i>noras kuo geriau atlikti savo darbą</i> “; „...kiekvieno <i>darbuotojo pareiga tobulintis</i> , kai kalba eina apie darbą su jaunu žmogumi“; „motyvuoja asmeninis tobulėjimas bei kuo <i>kokybiškiau atliekamas darbas</i> “; „motyvuoja <i>noras gerai atlikti darbą</i> , noriu duoti vaikams kuo daugiau, kad jie suspėtų su pasauliu nepaisant jų mažų galimybių“; „...motyvavo <i>noras puikiai atlikti dirbamą darbą</i> “; „Motyvuojusi save pati, <i>noriu atlikti savo darbą gerai</i> , tai tobulėti reikia nuolatos“; „ <i>Norisi kuo geriau atlikti savo pareigas</i> “; „Motyvuojusi save, <i>norėtuosi be problemų dirbti savo darbą technologijų aspektu</i> “; „...save motyvuojusi pati, <i>norisi būti geru specialistu</i> “; „...motyvacija

13 lentelė tęsinys kitame puslapyje

13 lentelė tęsinys

		išmokti daugiau, <i>norisi gerai atlikti savo pareigas</i> “; „...motyvuoja <i>kuo geriau atlikti savo dirbamą darbą</i> “.
	Asmeninis tobulėjimas	„...žinojimui ribų nėra, tad ir kompetencijos plėtimas yra beribis procesas, neatsiejamas nuo <i>asmeninio tobulėjimo</i> “; „motyvuoja <i>asmeninis tobulėjimas</i> bei kuo kokybiškiau atliekamas darbas“; „Yra tik silpna <i>vidinė motyvacija</i> “; „visada <i>buvau motyvuota mokytis bei tobulėti</i> <...> esu suinteresuota gilinti bei atnaujinti žinias bei gebėjimus“; „...perdegiau ir šiuo metu jau <i>savęs motyvacija</i> nušlūgus <...> atrasti kažkokių paskatinimų sau yra sunku, iš šalies motyvavimų taip pat nėra“; „...Motyvacijos visada yra, jei <i>savo kompetenciją</i> galima panaudoti, tačiau jei tam nėra galimybės, motyvacija yra nulinė. Viską, kas yra išmokstama, įgyjama, norisi produktyviai panaudoti <...> Jei aš ją rasčiau kur pritaikyti, tuo atveju taip, motyvacija būtų“; „ <i>degu noru sužinoti bei išmanyti</i> kuo daugiau dalykų <...> labiausiai veikia <i>savimotyvacija</i> “; „... <i>man yra įdomu</i> sužinoti naujus dalykus bei <i>tobulėti</i> “; „Jeigu <i>man smalsu</i> , tai ir atsiranda <i>motyvacija</i> “.

Aptariant vaikų dienos centrų darbuotojus motyvuojančius dalykus galima teigti, kad darbuotojai įsikibę laikosi gerai atliekamo darbo motyvacijos bei asmeninio tobulėjimo. Iš apklaustųjų paaiškėjo, kad motyvavimo iš šalies nėra, arba jis labai menkas. Darbuotojai tobulina kompetencijas visiškai vedami idėjos bei siekio atlikti kokybiškai dirbamą darbą, suteikti daugiau galimybių vaikams su kuriais dirbama.

3.2. Tyrimo rezultatų apibendrinimas

Atlikta tyrimo rezultatų analizė parodė, kad vaikų dienos centrų darbuotojai tobulina tiesiogiai su darbu susijusias kompetencijas, tokias kaip darbo su vaikais, darbo su socialinės rizikos šeimomis, bendravimo bei bendradarbiavimo įgūdžiai. Darbuotojai ganėtinai aktyviai dalyvauja mokymuose tobulindami jau turimas žinias bei įgūdžius. Vaikų dienos centrų darbuotojai IKT kompetenciją naudoja kiekvieną dieną. Daugiausiai IKT kompetencijos reikia vykdant administravimo veiklas, tokias kaip dokumentų pildymas, veiklų viešinimas, projektų rašymas. Taip pat vaikų dienos centrų darbuotojai pasitelkia IKT kompetenciją organizuojant užimtumą vaikams. Vieni iš pagrindinių vaikų dienos centrų tikslų ir yra užimtumo organizavimas bei ugdomasis darbas. Analizės metu išryškėjo IKT kompetencijos indėlis į vaikų mokymą, pagalba ruošiant namų darbus bei kontrolė. Vaikų dienos centrai naudoja IKT savo kasdienėse veiklose, tačiau kaip paaiškėjo, konsultuojančių specialistų nėra. Kilus neaiškumams dėl IKT naudojimo yra klausiami bendradarbių, artimųjų ar tiesiog ieškoma atsakymų interneto platybėse. Vaikų dienos centrai nėra tinkamai aprūpinti technologijomis dėl ne didelio finansavimo. Tačiau visuose centruose yra bent po vieną kompiuterį su internetu. Kai kurie vaikų dienos centrai gali pasidžiaugti turėdami projektorius ar išmaniuosius televizorius. Daugelis darbuotojų naudojami savo asmeniniai išmaniaisiais telefonais darbe tiek informacinėms, tiek komunikacinėms reikmėms. Analizės metu išskirtos dvi pagrindinės problemos, tai vaikų dienos centruose IKT priemonių trūkumas bei darbuotojų IKT kompetencijos stoka. Siekiant paskatinti darbuotojus aktyviau įtraukti IKT į savo kasdienę veiklą, buvo prašoma darbuotojų pasvajoti, darbuotojai išreiškė norus veiklai pasitelkus IKT priemones. Darbuotojai išskyrė poreikį technologinių įrenginių be kurių negali vykdyti norimų veiklų. Kitas svarbus aspektas, nuskambėjo poreikis išnaudoti jau turimas galimybes, tai rodo šią tokių darbuotojų įsitraukimą. Kalbant apie tobulintinas kompetencijas, analizės metu atsiskleidė darbuotojų silpnosios IKT kompetencijos dalys, tai informacijos paieška, edukacinių priemonių pritaikymas vaikų dienos centre bei noras palengvinti sau kasdienes veiklas naujomis žiniomis bei įgūdžiais. Analizės metu atskleista, kad darbuotojams yra sudaromos sąlygos tobulinti kompetencijas, tačiau mokymų darbdaviai neapmoka, tai riboja darbuotojų galimybes tobulintis. Kadangi darbuotojai yra motyvuoti jie stengiasi surasti nemokamus, bet kokybiškus mokymus. Didžiausias paskatinimas tobulinti kompetencijas yra gerai atliekamas darbas bei asmenybės tobulėjimas.

TYRIMO REZULTATŲ APTARIMAS (DISKUSIJA)

Išanalizavus mokslinę literatūrą ir atlikus turinio (content) analizę, galima palyginti teorines ir praktines išvalgas:

- Pasak Erikson (2014) sėkmingi socialinio darbuotojo veiklos su socialinės rizikos šeimomis rezultatai ir teikiamų paslaugų kokybė daugiausia priklauso nuo socialinių darbuotojų kompetencijos, pasirengimo dirbti šį darbą, motyvacijos mokytis, tobulėti, kelti savo kvalifikaciją, taip pat ir nuo asmeninių kiekvieno darbuotojo savybių bei vertybinių nuostatų. Tyrimo metu atsiskleidė, kad dauguma darbuotojų dirbančių vaikų dienos centre yra motyvuoti tobulinti turimas kompetencijas, tačiau dažnai jų galimybės yra ribotos dėl mokamų kursų kainų. Taip pat iš kelių apklaustųjų buvo išgirstas poreikis motyvacijos iš šalies ir dėl jo nebuvimo, savęs motyvacija slopsta.

- Pasak Gulbino (2011) socialinis pedagogas kaip labai geras vadybininkas ir savo veikloje turi skirti ypač daug dėmesio pedagoginiam bendravimui. Apklausos metu išsiskyrė, kad daugelis vaikų dienos centrų darbuotojų būtent ir tobulina bendravimo bei bendradarbiavimo kompetencijas. Lengviausiai prieinami mokymai vaikų dienos centrų darbuotojams yra darbo su vaikais kompetencijos tobulinimo, darbu su socialinės rizikos šeima kompetencijos tobulinimo bei bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių ugdymo.

- Pasak Brazdeikio (2009), labai svarbu yra ugdytojo pasirengimas kurti ir aktyviai veikti aplinkoje ir integruoti IKT priemones socioeducaciniams tikslams pasiekti. IKT priemonės gali pozityviai keisti edukacinę aplinką ir praturtinti ją naujomis galimybėmis svarbiausiems ugdymo tikslams pasiekti. Tyrimo metu atsiskleidė vaikų dienos centrų darbuotojų noras taikyti informacines, komunikacines technologijas, tačiau didžiausia kliūtis reikiamo inventoriaus nebūvimas bei IKT kompetencijos trūkumas. Viena iš apklausoje dalyvavusiųjų paatviravo, kad norėtų išmokti geriau valdyti edukacines aplinkas, praturtinti ugdymo procesą IKT priemonėmis, tačiau tam nėra sudarytos sąlygos, nežino kur galėtų kreiptis bei kas gebėtų konsultuoti dėl IKT praktinio pritaikymo vaikų dienos centruose.

- Jucevičienė, Bankauskienė, Urbonaitė – Šlyžiuvienė (2005) pedagogo IKT kompetencijos sudedamąsias dalis apibrėžė dvi. Tai IKT bazinė kompetencija, kuri apima technologinį raštingumą, informacinį raštingumą, socialinį raštingumą bei IKT integralioji edukacinė kompetencija apimanti pedagoginę kompetenciją. Būtent šių kompetencijų veiklas ir vykdo vaikų dienos centrų darbuotojai pasitelkdami IKT kompetenciją. Apklausos metu paaiškėjo, kad nors ir veiklas vykdo, bet jaučia žinių bei įgūdžių trūkumą, tai nusako darbuotojų poreikį tobulinti IKT kompetenciją, kad galėtų įvaldyti naujas priemones bei maksimaliai išnaudoti jau naudojamąs.

IŠVADOS

1. Vaikų dienos centrai tai įstaigos, kuriose teikiamos socialinės ir ugdymo paslaugos socialinės rizikos šeimoms ir jų vaikams. Sėkmingi socialinio darbuotojo veiklos su socialinės rizikos šeimomis rezultatai ir teikiamų paslaugų kokybė daugiausia priklauso nuo socialinių darbuotojų kompetencijos, pasirengimo dirbti šį darbą, motyvacijos mokytis, tobulėti, kelti savo kvalifikaciją, taip pat ir nuo asmeninių kiekvieno darbuotojo savybių bei vertybinių nuostatų. IKT naudojimo veiksmingumas ugdant mokinius priklauso nuo darbuotojo požiūrio į inovatyvius mokymo metodus integruojant IKT, jo entuziazmo, noro mokytis, tobulėti, ne tik nuo formaliai įgytos kompiuterinio raštingumo kompetencijos. Siekiant tobulinti socialinio pedagogo veiklą taikant informacines ir komunikacines technologijas, svarbu įvertinti, kokias funkcijas socialinis pedagogas atlieka ir kurios yra reglamentuojamos Lietuvos Respublikos teisės aktais, išanalizuoti veiklas, kurias jis gali atlikti pasitelkdamas IKT. Remiantis moksliniais šaltiniais vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo prielaidas išskirčiau tris, tai yra priemonės, gebėjimai bei pasirengimas, kurį skirstyčiau į motyvaciją bei kompetencijas.

2. Remiantis analizuota mokslinė literatūra bei sukurtu vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo prielaidų modeliu, išskiriamos pagrindinės tyrimo charakteristikos – priemonės, gebėjimai bei pasirengimas. Charakteristikų pagrindu sudaryta kriterijų ir indikatorių matrica. Pagal indikatorius sudarytas tyrimo instrumentas, siekiant atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes. Vykdam tyrimą, duomenys buvo renkami naudojantis kokybine tyrimo metodika – interviu metodu. Šio metodo pasirinkimą lėmė tai, jog tyrėjui aktualus kokybinis duomenų rinkimo aspektas, siekiant prasmingai suvokti informanto požiūrį, vertinimą ir nuomonę, jo patirtį. Sudarytas tyrimo klausimynas iš 10 struktūruoto interviu klausimų. Dėl išsikeltos aiškaus tikslo atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes, pasirinkta tikslinė kriterinė tiriamųjų atranka Apklausta 20 Kauno miesto vaikų dienos centrų darbuotojų.

3. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad vaikų dienos centrų darbuotojai nuolat tobulina turimas kompetencijas, tokias kaip darbo su vaikais, darbo su socialinės rizikos šeimomis, bendravimo bei bendradarbiavimo įgūdžiai. IKT kompetencija yra neatsiejama nuo kiekvienos dienos veiklų, tačiau juntamas trūkumas galimybės tobulinti šią kompetenciją bei iškilus klausimams konsultuotis su specialistais. Daugiausiai IKT kompetencijos poreikis yra vykdam administravimo veiklas, tokias kaip dokumentų pildymas, veiklų viešinimas, projektų rašymas bei organizuojant vaikų užimtumą. Analizės metu išryškėjo IKT kompetencijos indėlis į vaikų mokymą, pagalba ruošiant namų darbus bei kontrolė.

Visuose vaikų dienos centruose yra bent po vieną kompiuterį su internetu. Tyrimo metu atskleistos dvi pagrindinės problemos, tai IKT kompetencijos trūkumas darbuotojams bei IKT priemonių trūkumas vaikų dienos centruose. Vaikų dienos centrai nėra tinkamai aprūpinti technologijomis dėl ne didelio finansavimo. Darbuotojai negali vykdyti norimų užsiėmimų, nes neturi tam reikiamų priemonių arba nepakanka kompetencijos maksimaliai išnaudoti turimas technologijas. Kalbant apie tobulintinas kompetencijas, analizės metu atsiskleidė darbuotojų tobulintinos IKT kompetencijos dalys, tai informacijos paieška, edukacinių priemonių pritaikymas vaikų dienos centre bei noras palengvinti sau kasdienes veiklas naujomis žiniomis bei įgūdžiais. Darbuotojų kompetencijų tobulinimo motyvacija yra gana didelė, visa tai veda į gerai atliekamą darbą bei asmeninį tobulėjimą. Juntamas trūkumas motyvacijos iš šalies. Vaikų dienos centrų darbuotojai noriai tobulintų IKT kompetenciją, kurios įgūdžiai ir žinios palengvintų bei papildytų kasdienes veiklas darbe. Juntamas trūkumas šios temos mokymų pritaikomų praktiškai dirbant šį specifinį darbą.

REKOMENDACIJOS

Vaikų dienos centrų darbuotojams:

- Efektyviai taikyti turimos IKT kompetencijos įgūdžius organizuojant užimtumą, edukaciją bei administruojant veiklą vaikų dienos centre.
- Rašyti projektus finansavimui gauti darbuotojų kompetencijų tobulinimui.
- Neturint pakankamai IKT priemonių vaikų dienos centre, organizuoti išvykas į įstaigas, organizacijas turinčias daugiau galimybių prisiliesti prie technologijų.

Vaikų dienos centrų vadovams:

- Ieškoti galimybių paremti darbuotojų kompetencijų tobulinimo kursams bei skatinti juos tai daryti.
- Ieškoti specialistų gebančių konsultuoti bei apmokyti vaikų dienos centrų darbuotojus taikyti IKT savo darbe.
- Gerinti IKT priemonių prieinamumą vaikų dienos centre, ieškoti rėmėjų inventoriui įsigyti.

LITERATŪRA

1. Aceto, S., Borotis, S., Devine, J. & Fischer, T., (2013). Mapping and Analysing Prospective Technologies for Learning: Results from a consultation with European stakeholders and roadmaps for policyaction. Institute for Prospective Technological Studies (IPTS). Prieiga internete: <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC81935.pdf>
2. Ala-Mutka, K., (2010). Learning in Informal Online Networks and Communities // JRC Scientific and Technical Reports. Prieiga internete: <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC56310.pdf>
3. Barkauskaitė, Guoba (2014). Būsimųjų mokytojų, atlikusių pedagoginę praktiką, gebėjimų raiška ir jų tobulinimo kryptys. *Pedagogika*, t. 119, Nr. 3, p. 160–172. ISSN 1392-0340.
4. Barkauskaitė, Pečiuliauskienė, (2007). VPU studentų pedagoginių kompetencijų raiška švietimo kaitoje. Prieiga internete: <http://www.biblioteka.vpu.lt/pedagogika/PDF/2007/85/85.pdf>
5. Bijeikienė, Vilma, (2012). IKT panaudojimas integruojant kalbos ir dalyko mokymą. *Darnioji daugiakalbystė : periodinis mokslo žurnalas*, 1, 110-122. Aleph ID: VDU02-000012523.
6. Bitinas, B., (2000). Ugdymo filosofija: vadovėlis aukštųjų mokyklų studentams. Vilnius: Enciklopedija. 247 p. ISBN 9986-433-25-8
7. Bitinas, B., (2006). Edukologinio tyrimo metodologiniai vingiai. Vilniaus pedagoginis universitetas. Prieiga internete: <http://www.biblioteka.vpu.lt/pedagogika/PDF/2006/83/bitinas.pdf>
- 8.
9. Brazdeikis, V., (2007). Pedagogų informacinių ir komunikacinių technologijų taikymo kompetencija ir jos vertinimo strategijos. Daktaro disertacija, Kauno technologijos universitetas.
10. Brazdeikis, V., (2009). Informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis papildytų edukacinių aplinkų kaita. *Informacijos mokslai*, 50, 57–63.
11. Brazdeikis, V., (2010). Švietimo informacinių sistemų integracija. In E. švietimas: mokslas, studijos ir verslas: konferencijos pranešimų medžiaga. Kaunas: Technologija. Prieiga internete: http://www.lvu.lt/cms/files/liedm/resources/3931_e_svietimas_pranesimu_medziaga.pdf#page=13.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=268835&p_tr2=2
12. Bubnys, Petrošiūtė, (2008). Socialinių pedagogų ir socialinių darbuotojų gyvenimo kokybės vertinimas: profesinis aspektas. *Jaunųjų mokslininkų darbai*, 4(20). Prieiga internete: http://www.su.lt/bylos/mokslo_leidiniai/jmd/08_04_20/20_bubnys.pdf

13. Budvytienė, (2003). Stiprins socialinį darbą su šeima// Kauno diena. Prieiga internete: http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:E.02~2012~D_20120626_101515-89883/DS.005.0.01.ETD
14. Butrimienė, E., Stankevičienė, N. (2008). Edukacinės aplinkos turinimas informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis. Kauno medicinos universiteto Farmacijos fakulteto situacija. Medicina. Kaunas, t. 44 (2), p. 156–166. Prieiga internete: <http://medicina.lsmuni.lt/med/0802/0802-09l.pdf>
15. Dačiulytė, R., Dromantienė, L., Indrašienė, V., Merfeldaitė, O., Nefas, S., Penkauskienė, D., Prakapas, R., Railienė, A. (2013). Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo Lietuvoje būklė ir plėtros galimybės. Mokslo studija. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto leidykla. Prieiga internete: <http://ebooks.mruni.eu/reader/pedagog-kvalifikacijos-tobulinimo-lietuvoje-bkl-ir-pltros-galimyb/411>
16. Daukilas, S., Berlinskas, Š., (2007). Elektroninio mokymo pedagoginių technologijų aksiologinis aspektas. Vocational Education: Research & Reality. Kaunas: VDU, t. 13. Prieiga internete: <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2007~1367164571182/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>
17. Dienos centrų uždaviniai vaiko teisių apsaugos tarnybos vaikų dienos centrų kriterijuose, (2003). Prieiga internete: http://vddb.laba.lt/fedora/get/LT-elaba-0001:E.02~2010~D_20101108_095149-74438/DS.005.0.01.ETD
18. Erikson, R. (2014). Socialinės srities profesionalų, dirbančių su socialinės rizikos šeimomis, vaidmenų adekvatumo problemos. Kompetencijos socialiniame ugdyme: kaitos brėžtis. Pirma dalis. Vilnius. ISBN 978-609-95666-0-3. Prieiga internete: http://www.lspa.lt/wp-content/uploads/2014/11/leidinys_press.pdf#page=21
19. Fink, Stoll, (1998). Educational change: Easier said than Done. Springer Netherlands. Prieiga internete: http://link.springer.com/chapter/10.1007/978-94-011-4944-0_16#page-1
20. Fullan, M., (1998). Pokyčių jėgos. Vilnius: Tyto alba.
21. Glosienė, A., (2006). Akademinės bendruomenės informacinės kompetencijos ugdymas: po dvidešimties metų. Knygotyra. Vilnius: VU. Prieiga internete: http://www.lvb.lt/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?vid=LDB&docId=TLITLIJ.04~2006~1367153999037&fromSitemap=1&afterPDS=true
22. Gorienė, Svetlana, (2012). Socialinių pedagogų kompetencijų ugdymo galimybės vaikų globos namuose (Magistro darbas). Prieiga internete: http://vddb.laba.lt/obj/LT-eLABa-0001:E.02~2012~D_20120704_090845-76839

23. Gudonienė, (2011). Naujų ikt metodų taikymas lietuvių mokyklose. Iš xv kompiuterininkų konferencijos mokslo darbai, 76 – 87. Prieiga internete: http://eia.libis.lt/viesas/Leidiniai/XV_kompiuterininku_konferencijos_mokslo_darbai/KODI2011-md-2-leidimas.pdf
24. Gudonienė, Rutkauskienė, Lauraitis, (2013). Pažangių mokymosi technologijų naudojimas ugdymo procese. Informacijos mokslai, 66. Prieiga internete: <http://www.zurnalai.vu.lt/informacijos-mokslai/article/viewFile/2064/1291>
25. Gulbinas, (2011). Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymo prielaidos socialinio pedagogo veikloje. Socialinis ugdymas Nr. 17 (28). Edukacinė socialinio pedagogo veikla. Prieiga internete: <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2011~1367183466905/datastreams/DS.002.0.02.ARTIC/content>
26. Gulbinas, Žadeikaitė, (2014). Socialinio pedagogo socioedukacinės aplinkos tobulinimas panaudojant IKT. Socialinis ugdymas, 2(38), 177-144. Prieiga internete: <http://www.socialinisugdymas.leu.lt/index.php/socialinisugdymas/article/view/38/34>
27. Jakštienė, V., Janiūnaitė, B., (2007). Universiteto dėstytojo informacinių ir komunikacinių technologijų kompetencija skirtinguose IKT panaudojimo lygiuose. Prieiga internete: file:///C:/Users/Rūta/Downloads/jakstiene_janiunaite.pdf
28. Janickienė, D. (2005). Informatika. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla. (p. 9-10).
29. Jarvis, P. (1995). Adult and continuing education: theory and practice. London.
30. Jatkauskienė, Jatkauskas, (2010). Andragogų profesionalizacijos veiklos daugiafunktionalumo aspektu. Mokytojų ugdymas, 14(1), 42–63. Prieiga internete: http://vddb.laba.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:J.04~2010~ISSN_1822-119X.N_14_1.PG_42-62/DS.002.0.01.ARTIC
31. Jucevičienė, Brazdeikis, (2003). Pedagogo IKT kompetencijos dinamiškos struktūros pagrindimas. Socialiniai mokslai, 2(39). Aleph ID: 000031681.
32. Jucevičienė, P. (2005). Pedagogų rengimas IKT diegimo Lietuvos švietime aspektu. Mokslinio tyrimo ataskaita. Prieiga internete: <https://www.smm.lt/uploads/documents/kiti/Pedagogu%20rengimo%20IKT%20diegimo%20Lietuvos%20svietime%20aspektu%20tyrimo%20ataskaita.pdf>
33. Jucevičienė, P. (2007). Besimokantis miestas. Monografija. Kaunas, Technologija.

34. Kardelis, K., (2005). Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai: edukacija ir kiti socialiniai mokslai. Vadovėlis. Šiauliai. Lucilijus.
35. Kavaliauskienė, Balčiūnaitė, (2014). Profesinis perdegimas ir jo raiška socialinio darbo profesionalizacijos kontekste. Tiltai, 4, 17–35. DOI: <http://dx.doi.org/10.15181/tbb.v6i4.947>
36. Kučinskienė, R., Račkauskienė, J. Mokytojų IKT kompetencijos taikymo aspektai mokinių profesiniame informavime. Prieiga internete: www.tavokarjera.lt/3.doc
37. Laužackas R., Teresevičienė M., Stasiūnaitienė E. (2005). Kompetencijų vertinimas neformaliajame ir savaiminiame mokymesi.- Monografija. ISBN 9955-12-075-4. Kaunas:VDU
38. Laužackas, Gedvilienė, Tūtlys, Juozaitienė, 2008. Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo poreikiai. Pedagogika ISSN 1392-0340. Prieiga internete: <http://www.biblioteka.vpu.lt/pedagogika/PDF/2008/89/lauzackgedvtuljuoz29-44.pdf>
39. Leliūgienė, Terechovienė, (2010). Socialinio pedagogo kompetencijų raiška mokykloje. Socialinis darbas 2011, 10(2), p. 193–204. ISSN 2029-2775. Prieiga internete: https://www.mruni.eu/upload/iblock/ff7/04_leviugiene_terechoviene.pdf
40. Levett-Jones, T.,Kenny, R., Van der Riet, P., Hazelton, M., Kable, A.,Bourgeois, S., Luxford, Y., (2009). Exploring the information and communication technology competence and confidence of nursing students and their perception of its relevance to clinical practice. Nurse Education Today, Vol. 29, N. 6. Prieiga internete: https://www.researchgate.net/publication/24031336_Exploring_the_information_and_communication_technology_competence_and_confidence_of_nursing_students_and_their_perception_of_its_relevance_to_clinical_practice
41. Lietuva: 2014m. (2014) Nacionalinė reformų darbotvarkė. Prieiga internete: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/nrp2014_lithuania_lt.pdf
42. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Lietuvos socialinis Žemėlapis. Prieiga internete: <http://www.socialiniszemelapis.lt/index.php?sav=14>
43. Lietuvos respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas (2011). Nr. XI 1281 Prieiga internete: http://www.mprc.lt/file/svietimo%20istatymas/Svietimo%20istatymas_2011.pdf
44. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus metų veiklos ataskaita (2010). Prieiga internete: <http://www3.lrs.lt/docs2/ZXOTQDNR.PDF>
45. Lietuvos vaikų dienos centrų asociacija. Prieiga internete: <http://www.lvdca.lt/>

46. Lipeikienė, J., (2008). Informacinių ir komunikacinių technologijų kompetencijos ugdymas rengiant matematikos mokytojus: habilitacijos procedūrai teikiamų mokslo darbų apžvalga. VPU. Prieiga internete: <http://www.biblioteka.vpu.lt/elvpu/70740.pdf>
47. Masiliauskienė E., Griškutė V.(2010).Vaikų dienos centrų teikiamos pagalbos socialinės rizikos šeimų vaikams raiškos kontekstų empirinis tyrimas. Mokytojų ugdymas. Nr. 14 (1).
48. Merkys, G., (1995). Pedagoginio tyrimo metodologijos pradmenys. Šiauliai. SPI leidybos centras.
49. Mokytojo profesijos kompetencijos aprašas (2007). [žiūrėta 2011-04-12]. Prieiga internete: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_1?p_id=291726&p_query=&p_tr2
50. Opening up Education: Innovative teaching and learning for allthroughnew Technologies and Open Educational Resources. (2013). EU, Brussels. Prieiga per intrenetą: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-859_lt.htm
51. Pečiuliauskienė, P., (2006). Spausdintinių ir elektroninių vadovėlių naudojimas aukštųjų mokyklų edukacinėje praktikoje. Pedagogika, t. 83. Prieiga internete: <http://www.biblioteka.vpu.lt/pedagogika/PDF/2006/83/83.pdf>
52. Pukelis, K., (1998). Mokytojų rengimas ir filosofinės studijos. Kaunas. Versmė.
53. Siebrich de Vries, Wim J.C.M. van de Grift, Ellen P.W.A. Jansen (2013). Teachers' beliefs and continuing professional development. Journal of Educational Administration, 51(2), 213 – 231. DOI <http://dx.doi.org/10.1108/09578231311304715>.
54. Sipovič I. (2007). „Vaikų dienos centrų administravimo ir vertinimo problemiškas“. Viešoji politika ir administravimas. Nr. 22.
55. Stankevičienė, Monkevičienė, (2007). Mokymo praktikos vadyba: mentoriavimo kompetencijos. Pedagogika, 85, 61-67.
56. Survey of Schools: ICT inEducation. Country Profile: Lithuania. (2012). Prieiga internete: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/Lithuania%20country%20profile.pdf>.
57. Telešienė, (2008). Empirinių duomenų ir informacijos HSM tyrimams kaupimas ir valdymas: Lietuvos HSM duomenų archyvas (LiDA) (Projektas). Pavyzdinis metodologinis mokomasis studijų paketas, 95 – 98. Prieiga internete: http://www.lidata.eu/files/mokymai/NVivo/KKDA_20080914_esf%27ui.pdf
58. Trakšėlysis, Martišauskienė, (2013). Pedagoogo profesionalizacijos aspektai modernioje visuomenėje. *Tiltai*, 2(63). Prieiga internete: <http://journals.ku.lt/index.php/tiltai/article/view/168>

59. Trotter, A., Ellison, L., (1997). *School Leadership for the 21st Century– A Competency and Knowledge Approach.* Prieiga internete: https://books.google.lt/books?hl=lt&lr=&id=k_cvBjuNwHwC&oi=fnd&pg=PA54&dq=Trotter,+Ellison,+1997&ots=dVA_mIeu4J&sig=5KiQtJWc8QgrR1lardMkTofYZBA&redir_esc=y#v=onepage&q=Trotter%2C%20Ellison%2C%201997&f=false
60. UNESCO (2008). *ICT COMPETENCY STANDARDS FOR TEACHERS.* Prieiga internete: <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/resources/publications-and-communication-materials/publications/full-list/ict-competency-standards-for-teachers-policy-framework/>
61. Weil, M., (2005). *The Handbook of Community Practice.* London, New Delhi: Thousand Oaks.
62. Zubrickienė, Teresevičienė, Adomaitienė (2008). Profesinis mokytojų ir dėstytojų tobulėjimas, atliekant veiklos tyrimus. *Profesinis rengimas: tyrimai ir realijos, 15.* Aleph ID: 000018626.
63. Zwaneveld, B., Bastiaens, T., (2008). *ICT competences of the teacher: About supporting learning and teaching processes with the use of ICT.* Joint Open and Working IFIP Conference ICT and Learning for the Net Generation. http://ifbm.fernuni-hagen.de/lehrgebiete/mediendidaktik/uns-lehrgebiet/dokumente/ICT%20competences%20of%20the%20teacher_def.pdf
64. Žadeikaitė, Gulbinas, (2014). Socialinio pedagogo *IKT* įrankiais praturtinamos edukacinės aplinkos prieinamumas, svarba ir taikymas. *Socialinis ugdymas : mokslo darbai, 37(1).* eLABa ID: 4370670.
65. Žalimienė, (2003). *Socialinės paslaugos: mokomoji knyga.* Vilnius.
66. Žydžiūnaitė, 2006. Grindžiamoji teorija kokybinė edukologijos tyrimų metodologijos strategija. *Pedagogika: 83.* Prieiga internete: http://vddb.library.lt/obj/LT-eLABa-0001:J.04~2006~ISSN_1392-0340.N_83.PG_57-63

PRIEDAI

1 PRIEDAS

Kauno technologijos universiteto Edukacinių technologijų magistrantūros studijų studentė Rūta Gudanačiūtė vykdo tyrimą, kurio tikslas – atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes. Siekiant iširti IKT kompetencijos tobulinimo galimybes planuojama apklausti vaikų dienos centrų darbuotojus.

Jūsų nuoširdūs atsakymai, vertinimai ir pasiūlymai yra labai reikšminga pagalba, padėsianti atskleisti vaikų dienos centrų darbuotojų IKT kompetencijos tobulinimo galimybes.

Interviu klausimai:

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą?
- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas?
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe?
- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose?
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre?
- 7) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe?
- 6) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT?
- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti?
- 9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe?
- 10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas?

2 PRIEDAS

PIRMASIS INTERVIU (Darbuotojas 1)

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai tenka tobulinti darbo su vaikais, jaunuoliais bei šeimomis įgūdžius.*
- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Tenka dalyvauti Šeimos instituto organizuojamuose mokymuose skirtuose vaikų dienos centrų darbuotojų kompetencijų tobulinimui. Taip pat Jaunimo reikalų departamento organizuojamuose mokymuose darbo su jaunimu temomis.*
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *IKT kompetencija reikalinga rašant projektus bei ataskaitas, nes tenka pasieškoti informacijos duomenų bazėse. Taip pat viešinant dienos centro veiklas socialiniuose tinkluose. Internetu tenka bendrauti su kitais dienos centrais google groups'e, kur dalinamės medžiaga, pastebėjimais ir rūpimais klausimais. Žinoma ruošiantis kasdieniams užsiėmimas taip pat tenka ieškoti idėjų, metodų bei medžiagos internete.*
- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Hm.. kogero su pačiu internetu. Iškilus klausimams ieškau atsakymų googl'e.*
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Kasdien naudojamas kompiuteris. Taip pat galim pasidžiaugti turintys išmanųjį televizorių, kuriuo dažnai naudojames žiūrėdami edukacinius filmus.*
- 6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Problema didžiausia, kad nelabai daug turime tų priemonių ir mažai ką galime pasiūlyti vaikams. Kadangi esu jauna, tai prie turimų priemonių lengvai prisitaikiau, tačiau vyresnio amžiaus kolegei sunku dirbti su kompiuteriu, spausdinti bei siųsti elektroninius laiškus.*
- 7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Norėtusi ar išmaniųjų telefonų, ar plantčečių, kad visi vaikai galėtų vienu metu būti vienoje virtualioje aplinkoje, kur dalintusi, bendrautų, kurtų bei mokytusi virtualioje erdvėje. Tačiau tam reikia technologijų kurių vaikai neturi, o centras taip pat negali sau leisti visiems nupirkti.*
- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Norėčiau papildyti turimas žinias apskritai apie IKT ir kuo labiau paliesti praktinių dalykų, kaip efektyviai tai išnaudoti edukaciniais tikslais.*

- 9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Vadovė išleidžia iš darbo jeigu rodai norą sudalyvauti mokymuose ar seminaruose.*
- 10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Kadangi esu jauna ir visai neseniai baigiau mokslus, todėl vis dar degu noru sužinoti bei išmanyti kuo daugiau dalykų. Mano atveju, šiuo klausimu manau labiausiai veikia savimotyvacija.*

ANTRASIS INTERVIU (Darbuotojas 2)

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai tenka tobulinti darbo su vaikais kompetencijas.*
- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Senokai jau nedalyvavau jokiuose mokymuose.*
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *Dokumentų pildymui, ataskaitų rašymui, veiklų planavimui, kam čia dar... institucijų paieškai, kai reikia pagalbos iš kitų profesijų atstovų.*
- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Konsultuojosi su kolege, nes ji daugiau dirba su kompiuteriais, tai geriau išmano už mane.*
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Centre naudojamės kompiuteriu bei asmeniniais telefonais susisiekti su vaikų tėvais, kitom institucijomis.*
- 6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Retai naudojuosi kompiuteriu, todėl dažnai perleidžiu tokius darbus kolegei. Didžiausia problema ko gero ta, kad nespėju su greitu inovacijų bėgimu ir nebežinau kur ieškoti ir ką daryti tame internete. Išsiųsti laišką galiu, parašyti raštą taip pat, o daugiau nelabai stengiuosi ką daryti.*
- 7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Būtų labai gerai turėti projektorių per kurį būtų galima žiūrėti filmus bei daryti pristatymus įvairiomis temomis. Nes dabar dažniausiai tiesiog kalbamės įvairiomis temomis, tačiau tai nėra taip įtaigu vaikams.*
- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Norėčiau atnaujinti žinias apie mokomąsias priemones internete, kokias ir kaip jas galima pritaikyti šiandien vaikų dienos*

centre. *Norėtusi kažkokių praktiškai išbandytų bei pasiteisinusių mokomųjų žaidimų ar užduočių, kurias galėtume pritaikyti dienos centre.*

9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Vadovas mus išleidžia jeigu norime dalyvauti mokymuose.*

10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Seniau motyvavo noras puikiai atlikti dirbamą darbą, tačiau jau šiek tiek perdegiau ir šiuo metu jau savęs motyvacija nuslūgus. Dėl to atrasti kažkokių paskatinimų sau yra sunku, iš šalies motyvavimų taip pat nėra.*

TREČIASIS INTERVIU (Darbuotojas 3)

1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai tenka tobulinti darbo su socialinės rizikos šeima kompetencijas.*

2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Paskutiniai mokymai buvo „Darbas su vaikais ir jaunimu“, apie lygiavertį santykį. Karts nuo karto tenka sudalyvauti mokymuose, dažniausiai vaikų dienos centro tema dalyvauju Šeimos santykių instituto organizuojamuose seminaruose, taip pat Kauno miesto savivaldybėje vykstančiose konferencijose aktualiomis temomis.*

3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *IKT kompetencija... Net norint užsiregistruoti į mokymus tam reikalinga IKT. Išvis jei nevaldyčiau kompiuterio bei interneto negaučiau jokių žinių, informacijos, aktualijų, kurios yra svarbios darbui dienos centre. Netgi kasdien norint sukontroliuoti vaikų namų darbus tenka tikrinti jų elektroninius dienynus, dabar jau viskas persikėlė į virtualią erdvę, be IKT kompetencijos atsilikus nuo visuomenės būčiau ir niekaip nesuspėčiau su vaikais. Taip pat kompiuterinio raštingumo kompetencija reikalinga raštvedybai, kadangi dokumentacijos pildymas yra kasdienė veikla vaikų dienos centre.*

4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Kylančiais klausimais pasikonsultuoju su kolega, draugais, šeimos nariais. Tokie klausimai kyla dėl asmeninio smalsumo.*

5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Dienos centras kasdien naudoja kompiuterį.*

6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Kogero didžiausia problema priemonių stoka. Nes jeigu turėtume daugiau technologijų dienos centre ne tik vaikams būtų įdomesnė*

edukacinė veikla, bet ir darbuotojams būtų iššūkis įvaldyti šią technologiją, o tai, mano manymu, keltų nemažai problemų.

7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Norėtusi edukacinių filmų peržiūros per didesnį ekraną nei kompiuterio. Taip pat prezentacijas būtų galima daryti vaizdingesnes, bet tam reikalingas projektorius, interaktyvi lenta ar išmanus televizorius.*

8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Labiausiai norėčiau patobulinti medžiagos atsirinkimą, sužinoti vertingas duombazes, edukacines aplinkas kurias būtų galima pritaikyti vaikų dienos centro užimtumui. Norėtusi jau atnaujinti turimas žinias, juk IKT taip sparčiai eina į priekį.*

9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Vadovė nuolat ragina dalyvauti mokymuose, persiunčia gautą informaciją apie naudingus renginius. Taip pat reikalauja dalyvauti vaikų dienos centrų asociacijos susirinkimuose kur dalinamasi reikiama informacija bei mokymais, organizuojamos bendros veiklos.*

10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Tobulintis mane motyvuoja noras gerai atlikti darbą, noriu duoti vaikams kuo daugiau, kad jie suspėtų su pasauliu nepaisant jų mažų galimybių. Žingeidus mokytojas – žingeidus vaikas.*

KETVIRTASIS INTERVIU (Darbuotojas 4)

1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai tobulinu darbo su socialinės rizikos šeimomis kompetencijas, nes dirbu tiesioginį darbą su šia pažeidžiama žmonių grupe. Žmonės keičiasi, įstatymai ir darbo metodai taip pat.*

2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Dažniausiai ir tenka dalyvauti konferencijose, kuriose pristatomos šalių patirtys. Dalyvauju mokymuose nagrinėjančiuose temas darbo su socialinės rizikos šeimomis, vaikais bei jaunimu.*

3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *IKT kompetencija man reikalinga raštvedybai. Kadangi visa dokumentacija turi būti spausdinta, tai tenka naudotis Word'u.*

Taip pat viešiname informaciją apie centrą facebook paskiroje, todėl teko išmokti naudotis šiuo socialiniu tinklu. Tenka dirbti ir su Powerpoint'u, darom pristatymus teik vaikams, tiek savanoriams.

- 4) *Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? Nesikonsultuoju, stengiuosi pati išsiaiškinti kylančius klausimus mėgindama daryti.*
- 5) *Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? Naudojamės kompiuteriu bei projektoriumi.*
- 6) *Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? Aš manau, kad didžiausia problema yra ta, kad visi IKT naudoja kaip kas moka, mėginimo būdu iš patirties. Tačiau niekas nėra apmokomas pilnai išnaudoti turimas priemones. Mano manymu, išnaudojame tik mažą dalelę kiek iš tiesų galėtume pasiimti, bet per neišmanymą to nepadaro. Studijose bei mokyklose mus mokė naudotis pagrindinėmis programomis, tačiau tai buvo jau senokai ir, manau, senokai pasenusiai. Dabar daug visko galima padaryti internete, bet net nežinau nuo ko pradėti ir kaip pasirinkti. Žodžiu, manau reikalingi mokymai darbuotojams, būtent, IKT pritaikymo vaikų dienos centruose ar tiesiog ugdymo, ar užimtumo organizavime.*
- 7) *Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? Norėčiau vykdyti daugiau užsiėmimų vizualizuojant tematiką, tarkim pristatinėjant kokią temą papildyti ją interaktyviomis priemonėmis, kaip pavyzdžiui kalbant apie kokią nors šalį ar kultūrą nukeliauti virtualiai į tos šalies gatves, pamatyti gamtą, žmones, kažką panašaus į street view. Taip pat svarstom apie Geocaching programėlę, kurios metu telefono pagalba ieškoti paslėptų lobių aplinkinėse vietose šalia dienos centro. Manau tai turėtų patikti vaikams.*
- 8) *Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? Norėčiau išmokti dirbti su populiariomis šiuolaikinėmis edukacinėmis programomis, kad galėčiau išnaudoti maksimaliai turimą inventorių. Ir žinoma plėsti vaikų akiratį ir sudominti juos.*
- 9) *Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? Sąlygos sudaromos tik noro reikia turėti, domėtis bei, žinoma, pinigų turėti.*
- 10) *Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? Mane motyvuoja asmeninis tobulėjimas bei kuo kokybiškiau atliekamas darbas.*

PENKTASIS INTERVIU (Darbuotojas 5)

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai tenka tobulinti tiesioginio darbo su vaiku kompetencijas. Mokymuose dažniausiai kalbama apie nuostatas bei darbuotojo pozicijas į vaiką bei jaunuolį.*
- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Kaip ir minėjau dalyvavus esu nemažai mokymų darbo su vaikais bei jaunuoliais temomis.*
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *IKT kompetencija reikalinga organizuojant darbą, planuojant veiklas, bendradarbiaujant bei tobulinant savo turimus gebėjimus. Nes kasdien vaikai ateina į dienos centrą su užduotimis iš mokyklų, neretai tai būna ir informacinių technologijų užduotys, tenka ir padėti kurti filmukus, ir pristatymus, ir žaidimus, ieškoti informacijos informacinėse sistemose. Dažnai tai būna iššūkis darbuotojams, todėl ieškom atsakymų drauge su vaikais, mokomės kartu.*
- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Konsultuojis su kuo nors kaip ir neturim, bet turim visa galį google, kuris atsako į visus klausimus. O šiaip jei didesnė bėda kreipiamės į artimuosius išmanančius IKT.*
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Dienos centre turime kompiuterį, kuris tarnauja mums kaip informacijos davėjas, bendradarbiavimo pagalbininkas, idėjų generatorius ir taip toliau.*
- 6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Kaip ir minėjau anksčiau, problemos kyla dėl dalykų su kuriais nesusiduriame kasdienėje veikloje ir tenka ieškoti išeičių drauge su vaiku. Tomis primityviomis, kasdieninėmis programomis, tokiomis kaip Word, Excel, Powerpoint gebu naudotis ir problemų nekyla, tačiau žaidimų, filmukų kūrimas yra iššūkis man.*
- 7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Apskritai norėčiau sukurti kokį edukacinį filmuką kartu su vaikais, įtraukiant juos tiek į vaidybą, filmavimą, tiek ir montavimą, viešinimą. Manau tai jiems būtų įdomu.*
- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Norėčiau praplėsti savo turimas žinias ir susipažinti su daugiau edukacijai skirtų įrankių. Žinoma, susipažinti tik neužtenka, norėčiau taip pat juos puikiai įvaldyti.*

9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Vadovai skatina ugdyti bei tobulinti kompetencijas, esant poreikiui išleisti iš darbo, tačiau už mokamus kursus tenka mokėtis patiems. Geri kursai kainuoja nemažus pinigus, todėl ne dažnai tai galim sau leisti.*

10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Uoj aš visada buvau motyvuota mokytis bei tobulėti. Man patinka mano darbas, todėl esu suinteresuota gilinti bei atnaujinti žinias bei gebėjimus. Manau kiekvieno darbuotojo pareiga tobulintis, kai kalba eina apie darbą su jaunu žmogumi.*

ŠEŠTASIS INTERVIU (Darbuotojas 6)

1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Nuosekliai netenka jų tobulinti, tiesiog nuolat gilinu žinias apie konfliktinių situacijų valdymą, apie naujų metodų taikymą darbui su vaikais kasdienėje veikloje. Taip pat nuolat gilinuosi i savęs pažinimą, nes pažinus save galiu pažinti vaikus ir esant poreikiui jiems padėti.*

2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Stengiuosi dalyvauti patyriminiuose mokymuose, kuriuose galiu gauti praktinės naudos negaliu išskirti konkrečių mokymų ar juos organizuojančių organizacijų.*

3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *Užimtumo planavimui, ruošiant namų darbus.*

4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Niekuo, nebent stringant technikai skambteliu pažįstamiems.*

5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Nežinau kas tiksliai telpa į IKT apibrėžimą, bet kompiuteris, multimedija, mobilusis telefonas.*

6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Nesusidūriau su dideliais sunkumais tad sunku įvardinti.*

7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Sunku pasakyti, konkrečios vizijos neturiu, nes šiuo metu jau vykdaau ką noriu.*

8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Neišskirčiau.*

9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Leidimas dalyvauti mokymuose.*

10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Nesu motyvuojama visai.*

SEPTINTASIS INTERVIU (Darbuotojas 7)

1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius.*

2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Dažniausiai mokymai yra vaikų dienos centrų darbuotojų kompetencijų tobulinimo ar kvalifikacijos kėlimo.*

3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *Kompiuterinis raštingumas reikalingas dokumentų pildymui, vaikų elektroninių dienynų peržiūrai, bei reikiamos informacijos paieškai. Dažniausiai tai būna medžiaga nagrinėjant kokią temą, kaip pavyzdžiui patyčių prevencijai, lytinė branda ir panašiai.*

4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Kaip ir nesikonsultuojam, nebent tarp kolegijų pasikalbam kas nepavyksta ir kaip tai būtų galima padaryti.*

5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Turim kompiuterį su internetu ir viskas.*

6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Rašant projektus ne visada randame reikiamą informaciją duomenų bazėse.*

7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Norėtume daugiau kompiuterių, kad galėtume mokytis kompiuterinio raštingumo visi kartu, visiems pabandant, o ne prie vieno kompiuterio.*

8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Patobulinti.. ko gero tiesiog norėčiau lengviau naudotis informacinėmis sistemomis, žinoti laisvos prieigos duomenų bazes, kurių informaciją galėčiau tikslingai panaudoti savo darbe.*

9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Yra galimybė eiti į mokomus, tačiau už juos reikia susimokėti pačiam. Dėl to stengiamės atrasti nemokamus, bet vertingus mokymus.*

10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Labiausiai motyvuoja noras kuo geriau atlikti savo darbą. Jeigu jaučiu, kad kyla problemos kažkioje srityje ieškau kur galėčiau įgyti teorinių bei praktinių žinių.*

AŠTUNTASIS INTERVIU (Darbuotojas 8)

1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Labiausiai teikti dėmesį stengiamės tarpusavio komunikacijai bei savitarpio supratingumui.*

2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Teko dalyvauti testiniame projekte „Vaikų dienos centru, atvirų jaunimo centrų/erdvių darbuotojų ir savanorių kompetencijų kėlimas“.*

3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *Buhalterijai, ataskaitoms, viskam, kas su tuo susiję. Be to, laisvalaikį kartais tenka leisti žiūrint įvairius filmus per multimediją.*

4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Skambinu pažįstamiems, kurie, mano žinioje, turi apie tai nemažai supratimo.*

5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Naudojamės kompiuteriu ir multimedija.*

6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Dažniausiai pasitaikančios problemos, mano nuomone, yra nežinojimas kaip atlikti vieną ar kitą reikiamą funkciją su atitinkamu prietaisu.*

7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Šiaip esame ganėtinai patenkinti turimomis technologijomis ir jų mums po šiai dienai kaip ir užtenka. Na, galbūt norėtusi vaikams suteikti daugiau galimybių įgyti kompiuterinį raštingumą.*

8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Norėčiau patobulinti darbo su multimedija įgūdžius, nes, manau, kad tikrai neišnaudoju pilnai prietaiso galimybių.*

9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Jeigu norime dalyvauti mokymuose, tai mus lengvai išleidžia darbo metu, be jokių problemų.*

10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Mokytis niekada ne vėlu. Ir kaip Sokratas yra sakęs „žinau, kad nieko nežinau“, taigi žinojimui ribų nėra, tad ir kompetencijos plėtimas yra beribis procesas, neatsiejamas nuo asmeninio tobulėjimo.*

DEVINTASIS INTERVIU (Darbuotojas 9)

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai tenka tobulinti mokymosi mokytis bei bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencijas, tačiau jas tobulinu neformalioje aplinkoje. Šios kompetencijos man yra labai svarbios, nes dirbant tokį darbą reikia nuolat tobulėti ir priimti vis naujus iššūkius.*
- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Pastaruoju metu mokymuose nedalyvavau. Tačiau vieni iš paskutiniųjų buvo ankstyvosios intervencijos programos pristatymas. Mokėmės, kaip paaugliams reikėtų praveisti šios programos užsiėmimus.*
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *Manau ši kompetencija yra reikalingiausia norint vaikams parengti kuo įdomesnę ugdymą užsiėmimą. Žinoma, ji taip pat reikalinga informacijos paieškai, dokumentų ruošimui, pildymui ir panašiai.*
- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Su savo kolega. Bet dažniausiai tenka informacijos ieškoti internete... Kadangi turiu gana gerus kompiuterinio raštingumo įgūdžius, man dažniausiai tenka konsultuoti kitus.*
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Hm... Na tai tikriausiai kompiuteris ir projektorius. Žinoma, išmanieji telefonai arba planšetiniai kompiuteriai, tačiau ne visi vaikai turi tokius įrenginius, tai stengiamės jų per daug dažnai nenaudoti. Dienos centras visų vaikų negali aprūpinti šiomis priemonėmis...*
- 6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Tiesiog techninių priemonių trūkumas. Žinoma, kai nėra technikos, trūksta ir kompetencijų jomis naudotis. Pavyzdžiui, jei dabar gautume išmaniąją lentą, tikrai nemokėčiau ja naudotis.. Reikėtų apmokymų arba tiesiog praktikos.*
- 7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Su IKT manau vyktų kokybiškesnis pasiruošimas kasdieninėms veikloms, vyktų įdomesnis švenčių organizavimo procesas ir įgyvendinimas. Įsivaizduoju kaip gerai atrodytų išmanioji lenta arba televizorius ant vienos iš mūsų dienos centro sienų... Jei būtų didesnis finansavimas ir vaikai galėtų daugiau prisiliesti prie šių technologijų, galėtume organizuoti IKT panaudojimo užsiėmimus vaikams. Čia būtų tikriausiai daugiausiai susidomėjimo sulaukianti veikla mūsų centre.*

- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Šiuo metu net sunku atsakyti į šį klausimą... Gal norėčiau atrasti kokių nors kompiuterinių programų, kurias tiesiog galėčiau panaudoti savo darbe, siekiant palengvinti darbo procesą?.. Arba sumažinti popierizmą..*
- 9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Galimybės tokios, kad dažniausiai reikia pačiai ieškoti mokymų, kurie atitiktų mano poreikius. Žinoma, yra organizuojami mokymai darbui su vaikais, tačiau daugumoje jų sunku išgirsti kažką naujo.*
- 10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Motyvacijos visada yra, jei savo kompetencija galima panaudoti, tačiau jei tam nėra galimybės (pavyzdžiui kaip yra su IKT mūsų centre), motyvacija yra nulinė. Viską, kas yra išmokstama, įgyjama, norisi produktyviai panaudoti. Koks tikslas man dabar būtų mokytis naudotis kad ir tam tikra kompiuterine inžinerijai skirta programa? Jei aš ją rasčiau kur pritaikyti, tuo atveju taip, motyvacija būtų.*

DEŠIMTASIS INTERVIU (Darbuotojas 10)

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai tenka tobulinti bendravimo ir bendradarbiavimo.*
- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *EI kursai, tai emocinės kompetencijos tobulinimas.*
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *Dažniausiai edukacinėms, kai tenka ieškoti informacijos, mokomųjų filmukų ar tiesiog naujų metodų.*
- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Su bendradarbe pasidaliname kylančiais klausimais.*
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Centre turime tik kompiuterį. Taip pat naudojame mano asmeninį išmanųjį telefoną.*
- 6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Nesusiduriu kažkaip, problemų nekyla.*
- 7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Norėčiau įsigyti ir praktiškai naudoti xbox kinect. Manau tai sudomintų vaikus bei papildytų kasdienius užsiėmimus dienos centre.*
- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Norėčiau patobulinti video kūrimo ir redagavimo įgūdžius.*
- 9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Tokių nėra.*

- 10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Yra tik silpna vidinė motyvacija.*

VIENUOLIKTASIS INTERVIU (Darbuotojas 11)

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai tenka tobulinti darbo su socialinės rizikos šeimomis bei vaikais.*
- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Tai ir tobulinau mokymuose anksčiau minėtas kompetencijas.*
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *Mano atveju labiausiai prireikia pristatymų darymui bei užsiėmimams medžiagos rengimui.*
- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Neturiu su kuo konsultuotis, tai stengiuosi viską išsiaiškinti pati.*
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Naudojam multimediją bei kompiuterį.*
- 6) Su kokiais problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Nežinau ar tai problema, bet mano manymu didesnis IKT inventoriaus pasirinkimas darbe, tikrai pagerintų atliekamų paslaugų kokybę.*
- 7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Norėčiau suteikti galimybę vaikams visiems vienu metu dirbti prie technologijų, o ne 20 vaikų prie vieno kompiuterio.*
- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Norėčiau pagilinti darbo su multimedija žinias, manau galima dar labiau išnaudoti šį prietaisą.*
- 9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbu reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Net nežinau kokios.. Darbdaviai išleidžia darbo metu dalyvauti mokymuose.*
- 10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Mane motyvuoja kuo geriau atlikti savo dirbamą darbą.*

DVYLIKTASIS INTERVIU (Darbuotojas 12)

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai tobulinu bendravimo įgūdžius.*
- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Teko dalyvauti vaikų dienos centrų darbuotojų kompetencijų tobulinimo kursuose.*
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *Labiausiai reikalinga IKT dokumentacijos vedimui. Žinoma, vaikai norėtų daugiau patys užsiėminėti su technologijomis, bet bent kolkas tam nėra galimybių.*
- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Konsultuojis tenka su kolege, kuri išmano tiek pat kiek ir aš.*
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Naudojamės kompiuteriu.*
- 6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Problemų kyla ieškant reikiamos medžiagos, ne visada gebu surasti reikiamą informaciją.*
- 7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Manau būtų vaikams įdomu turėti galimybę žiūrėti filmus per projektorius, tačiau jo neturime.*
- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Tai kaip ir sakiau anksčiau, problemų kyla su informacijos paieška, tai gal ir patobulinti norėčiau šiuos įgūdžius.*
- 9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Vadovė išleidžia į mokymus, be problemų, kada tik paprašom.*
- 10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Kai jaučiu, kad kažkur stringu, tai ir atsiranda motyvacija išmokti daugiau, norisi gerai atlikti savo pareigas.*

TRYLIKTAŠIS INTERVIU (Darbuotojas 13)

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Tobulino darbo su vaikais kompetencijas.*

- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Uoj daug kur dalyvavau, nenorėčiau dabar vardinti vietų. Tiesiog visi mokymai susiję su vaikų dienos centrų darbuotojų kompetencijų tobulinimu.*
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *Užimtumo užsiėmimams vesti, nes tenka ne tik filmus žiūrėti, bet ir ieškoti idėjų vaikų kūrybiniam lavinimui.*
- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Nesikonsultuoju.*
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Turim projektorių bei kompiuterių keletą.*
- 6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Tai nebent vaikai ištrina kokią programą, be kurios kompiuteris neveikia. Nes čia mano IKT kompetencijos nepakanka.*
- 7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Kažkaip atrodo, kad ir taip nemažai vykdom, per mažas valandų skaičius vaikų dienos centre, kad dar kažką pridėti.*
- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Na kogero neišmanau kompiuterio techninių dalykų, kai sugenda nemoku pataisyti. Tai gal reikėtų šito pasimokyti, bet ar noriu čia jau kitas klausimas.*
- 9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Galimybės sudaromos išeiti į seminarus darbo metu.*
- 10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Motyvuotų, kokie paskatinimai.. bet aišku, šiaip save motyvuoju pati, norisi būti geru specialistu.*

KETURIOLIKTASIS INTERVIU (Darbuotojas 14)

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai tenka tobulinti tarpusavio bendravimo ir bendradarbiavimo tarp organizacijų, su šeimomis įgūdžius.*
- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Paskutiniai mokymai buvo JRD apie darbą su jaunimu ir jaunimo centrus.*
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *Dažnai tenka padėti vaikams su namų darbais, o tam kompiuteriai dažnai būna reikalingi.*

- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Nesikonsultuoju, kažkaip neprireikia.*
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Naudojamės kompiuteriu ir multimedija.*
- 6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Dažnai vaikams IKT suprantamos kaip žaidimas, tai kartais pritrūksta kompetencijos išlaikyti IKT edukacinę prasmę, nenukrypstant tik į pramogą.*
- 7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Norėčiau vesti kompiuterinio raštingumo kursus vaikams, kad jie kompiuteriais ne tik žaistų.*
- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Norėčiau patobulinti galbūt žinias apie edukacines aplinkas internete.*
- 9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbuoju reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Vadovai išleidžia į mokymus.*
- 10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Stengiuosi atrasti motyvacijos patį, ieškau prasmės įgytų žinių.*

PENKIOLIKTASIS INTERVIU (Darbuotojas 15)

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai tobulinu bendradarbiavimo kompetenciją.*
- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Nuolat dalyvauju nemokamuose mokymuose organizuojamuose darbo su vaikais ar jaunimu temomis.*
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *Tenka dirbti su kompiuteriu, reikalinga kompiuterinio raštingumo kompetencija.*
- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Konsultuojamės trapusavyje su kolegomis, vis tiek kas nors atsiranda geriau išmanantis vieną ar kitą dalyką.*
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Dienos centre naudojamas kompiuteris.*

- 6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Kadangi kompiuteris ne be pirmos jaunystės, tai kartais pastringa ar nenori klausyti komandų. Tenka perkrauti, tačiau problema išsprendžiama tik tam kartui, bet kada gali vėl užstrigti.*
- 7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Manau būtų įdomu praveisti techninį užsiėmimą supažindinantį vaikus kas yra kompiuterio viduje, kaip viskas vyksta. Kaip internetas pasiekia mus ir panašiai. Manau tai būtų jiems ganėtinai įdomus užsiėmimas.*
- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Norint praveisti tuos anksčiau minėtus užsiėmimus apie kompiuterį, reiktų ir man pačiai gerokai patobulinti žinias. Nes šiuo klausimu mano kompetencija yra maža.*
- 9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Galimybės yra, reikia tik noro dalyvauti ir žinoma sudalyvavus kažką naudingo atsinešti į darbą.*
- 10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Motyvuuju pati save, norėtusi be problemų dirbti savo darbą technologijų aspektu. Užtenka problemų dirbant su socialinės rizikos šeimomis.*

ŠEŠIOLIKTASIS INTERVIU (Darbotojas 16)

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai tobulinu darbo su socialinės rizikos šeima kompetencijas.*
- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Dažnai tenka tobulintis Šeimos santykių institute.*
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *Mažai naudojame IKT savo darbe, tai ir tų kompetencijų nelabai prireikia. Bendradarbiaujant su kitomis įstaigomis tenka dalintis informacija apie vaikus ar šeimas.*
- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Netenka konsultuotis, tai net nežinau ką pasakyti.*
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Naudojamas kompiuteris.*
- 6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Nesusiduriame, nes kaip ir sakiau anksčiau, labai mažai naudojame IKT.*

- 7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Nematau poreikio vykdyti veiklas taikant IKT. Vaikai ir taip visą laiką įlinde į telefonus ar kompiuterius. Bent dienos centre jie pailsi nuo jų.*
- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Na nebent dėl savęs norėčiau išmokti dirbti su photoshop 'u.*
- 9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Išleidžiamus visada į mokymus, tik turim derintis su kolegėmis, nes visos į vienus kursus keliauti negalime.*
- 10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Jeigu man smalsu, tai ir atsiranda motyvacija. Jeigu man neįdomu tai tikrai manęs nebus tuose mokymuose.*

SEPTYNIOLIKTASIS INTERVIU (Darbuotojas 17)

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai tenka tobulinti darbo su vaikais bei jaunimu kompetencijas.*
- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Paskutiniai mokymai buvo JRD organizuoti man regis, apie jaunimą, atvirą darbą su jais.*
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *IKT kompetencija reikalinga dokumentų pildymui bei padedant vaikams su namų darbais.*
- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Kolkas pakanka mano turimos IKT kompetencijos, pati išsprendžiu kylančius klausimus interneto pagalba.*
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Naudojami kompiuteriai.*
- 6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Tokių kaip problemų neturiu, tik dažnai vaikai supranta darbą kompiuteriu kaip žaidimą, o ne darbo bei mokymosi priemonę. Tenka pakovoti su jais dėl naudingų veiklų kompiuteriu, o ne žalingų.*
- 7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Aš manyčiau gal ir reiktų kokio specialisto konsultacijos vaikams, kad supažindintu su kompiuterio bei interneto galimybėmis, taip pat atskleistų ir žalą.*

- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Kažkaip ne esu buvusi jokiuose mokymuose IKT tema. Kiek išmokau mokykloj, universitete bei iš praktikos tiek ir turiu. Tai gal ir norėčiau atsinaujinti žinias, patobulinti turimus įgūdžius.*
- 9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Mus visada išleidžia į mokymus.*
- 10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Man kažkaip svarbu nuolat mokytis, tobulėti tai manau tas ir yra didžiausias motyvatorius.*

AŠTUONIOLIKTASIS INTERVIU (Darbuotojas 18)

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Tai kogero dažniausiai tenka tobulinti bendravimo įgūdžius.*
- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Dalyvauju įvairiuose mokymuose, nenorėčiau dabar atskleisti konkrečių pavadinimų, bet visi mokymai skirti tiesioginiam darbui su vaikais ir jų šeimomis.*
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *IKT kompetencija reikalinga dokumentų pildymui bei informacijos paieškai.*
- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Konsultuojuosi su kolege arba savanoriais išmanančiais IKT geriau už mane.*
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Kompiuteris bei multimedija.*
- 6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Multimedija ne visada klauso mano komandų.*
- 7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Būtų naudinga praveisti mokymus apie IKT ir jos valdymą tiek vaikams, tiek savanoriams.*
- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Sunku atsakyti. Galbūt bendrai atnaujinti žinias būtų naudinga.*
- 9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Vadovė išleidžia į mokymus, tik reikia susitarti su kolege.*

10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Norisi kuo geriau atlikti savo pareigas, manau tai ir yra didžiausia motyvacija.*

DEVYNIOLIKTASIS INTERVIU (Darbuotojas 19)

1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Savo darbe tobulinu bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencijas.*

2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Įvairiuose, kai tik turiu progą, tai ir dalyvauju. Stengiuosi atsirinkti sau įdomius mokymus su darbu susijusiomis problemomis.*

3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *Mes su vaikais mokomės kompiuterinio raštingumo, tai čia reikia, kad ir darbuotojai turėtų tam tikrų įgūdžių.*

4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Kreipiamės į pažįstamus išmanančius IKT.*

5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Naudojamės kompiuteriais.*

6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Kyla problemų kai technologijos nepaklūsta, kai stringa ar sugęsta. Tada kreipiamės į specialistus.*

7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Manau nemažai ir taip vykdom, aišku jeigu turėtume projektorių galėtume žiūrėti edukacinius filmus, daryti pristatymus IKT pagalba.*

8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Norėčiau sužinoti daugiau apie IKT pritaikymą edukaciniams tikslams, mokymui skirtus įrankius.*

9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Problemų nekyla norint išvykti į mokymus.*

10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Manau pati save labiausiai motyvuoju, nes man yra įdomu sužinoti naujus dalykus bei tobulėti.*

DVIDEŠIMTASIS INTERVIU (Darbuotojas 20)

- 1) Kokias kompetencijas dažniausiai tobulinate dirbdami savo darbą? *Dažniausiai tenka tobulinti mokinimosi mokyti, bendravimo kompetencijas.*
- 2) Kokiuose mokymuose teko tobulinti turimas kompetencijas? *Daugiausiai praėjau mokymų studijų laikais, bet ir dabar tenka karts nuo karto sudalyvauti mokymuose, tobulinančiuosia vaikų dienos centrų darbuotojų kompetencijas.*
- 3) Kokioms veikloms vykdyti reikalinga IKT kompetencija jūsų darbe? *IKT reikalinga dokumentacijai pildyti bei rengiantis pristatymams.*
- 4) Su kuo konsultuojatės, jei kyla klausimų, taikant IKT jūsų darbo veiklose? *Skambinu draugams, kad padėtų.*
- 5) Kokios IKT priemonės naudojamos jūsų dienos centre? *Kompiuteris bei projektorius.*
- 6) Su kokiomis problemomis susiduriate naudodami IKT jūsų darbe? *Nevisa informacija yra lengvai pasiekama, reikalui esant reikia pavargti norint gauti naujos medžiagos.*
- 7) Kokias veiklas vaikų dienos centre norėtumėte vykdyti taikant IKT? *Norėčiau praversti interaktyvius užsiėmimus virtualioje erdvėje, visiems prisijungus prie vieno tinklo.*
- 8) Kokius IKT kompetencijos gebėjimus/įgūdžius norėtumėte patobulinti? *Mano IKT kompetencija nėra labai jau didelė, todėl norėčiau dar viską tobulinti.*
- 9) Kokios sudaromos galimybės tobulinti darbui reikalingas kompetencijas jūsų darbe? *Galimybė dalyvauti mokymuose suteikiama, tik ne visi mokymai yra atliepiantys mano poreikius.*
- 10) Kaip esate motyvuojamas tobulinti kompetencijas? *Motyvuojusi save pati, noriu atlikti savo darbą gerai, tai tobulėti reikia nuolatos. Juk dirbam su vaikais.*